

Специјализована већа Косова и
Специјализовано тужилаштво

ПРВИ ИЗВЕШТАЈ

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO KOSOVA

Специјализована већа Косова и
Специјализовано тужилаштво

ПРВИ ИЗВЕШТАЈ

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO KOSOVA

Садржај

СПЕЦИЈАЛИЗОВАНА ВЕЋА КОСОВА	5
Предговор	6
Историјат	8
Кључна остварења СВК	10
СВК укратко	12
Већа	14
1 Структура и састав Већа	15
2 Именовање судија	16
3 Основни правни акти	20
4 Изградња процедуралног оквира	25
5 Спољни односи	26
Активности програма <i>outreach</i>	27
Секретаријат	33
1 Кабинет секретара	35
2 Служба за јавно информисање и комуникацију	37
3 Служба за интерну контролу	39
4 Канцеларија омбудсмана	39
5 Одељење за судске послове	40
5.1 Служба за организацију рада у судници	40
5.2 Служба за језичке услуге	40
5.3 Служба одбране	41
5.4 Служба за учешће жртава	42
5.5 Служба за пружање заштите и подршке сведоцима	43
5.6 Управа притворске јединице	43
6 Одељење за администрацију	44
6.1 Кадровска служба	44
6.2 Служба за информациону технологију	46
6.3 Служба за одржавање и заједничке послове	46
6.4 Служба за обезбеђење и сигурност	47
6.5 Служба за финансије и буџет	47
6.6 Служба за набавке	48

СПЕЦИЈАЛИЗОВАНО ТУЖИЛАШТВО	49
Предговор	50
Развој Специјализованог тужилаштва	52

**СПЕЦИЈАЛИЗИОВАНА
ВЕЋА КОСОВА**

Предговор

Част нам је да представимо први извештај Специјализованих већа Косова – нове институције са законским мандатом да спроводи независне, непристрасне, ефикасне и правичне кривичне поступке у сигурној и безбедној средини.

Изузетни напори и сарадња потребни да би се успоставио и почео да функционише кривични суд способан да води сложене предмете из области кршења међународног хуманитарног и права људских права ретко када буду забележени и слабо их се ко присећа. Намера нам је да пишући овај извештај препричамо и истакнемо неке од кључних остварења током динамичног процеса од априла 2016. до јула 2017. захваљујући којем су Специјализована већа Косова постала спремна за судски рад. У извештај су такође укључени и релевантни догађаји у периоду од јула 2017. до фебруара 2018.

С обзиром на нашу преданост томе да осигурамо ефикасну управу и вођење суђења у будућности, при успостављању Специјализованих већа Косова и писању Правилника о поступку и доказима применили смо бројне вредне поуке из искуства других судова који се баве међународним кривичним делима. Надамо се да ће искуства која смо стекли и лекције које смо научили током изградње Специјализованих већа Косова, а која садрже елементе без преседана у међународним или интернационализованим судовима, допринети изградњи будућих механизма за утврђивање одговорности и остваривање правде.

Решени смо да осигурамо транспарентно извештавање о раду Специјализованих већа Косова што је могуће широј публици. Надамо

се да смо то делом и постигли првим извештајем Специјализованих већа Косова, након кога ће у будућности уследити годишњи извештаји.

Захваљујући преданом раду особља, те решености и стручности судија Специјализованих већа Косова, ови изазови су превазиђени. Ступањем на снагу Правилника о поступку и доказима у јулу 2017. у року од пет месеци од тренутка именованја судија, потврђен је њихов професионализам, знање и преданост изради правних аката потребних за вођење ефикасних, безбедних и правичних поступака пред Специјализованим већима Косова. Стога овим путем изражавамо искрену захвалност судијама и свим запосленима.

Искрено захваљујемо и земљама чланицама Европске уније на финансијској подршци Специјализованим већима Косова и Специјализованом тужилаштву. Такође ценимо великодушни прилог Краљевине Норвешке који је дат за реновирање будућих просторија институције. Поред тога, неизмерно ценимо и донацију Швајцарске у циљу подршке активности програма *outreach*. Изражавамо захвалност и државама које су на рад упутиле деташирано особље.

Изузетно смо захвални и Краљевини Холандији као држави домаћину измештених судских поступака, те разним владиним министар-

ствима на помоћи пруженој при успостављању и спровођењу разних практичних и безбедносних мера неопходних за функционисање институција у Холандији.

Такође захваљујемо државама и члановима дипломатске заједнице на континуираном ангажману и сарадњи са Специјализованим већима Косова и Специјализованим тужилаштвом.

Захвалност на трајној подршци дугујемо и специјалној представници Европске уније за Косово, Наталији Апостоловој, шефици Мисије Европске уније за владавину права на Косову (ЕУЛЕКС), Александри Пападопулу и њиховим запосленима. Такође захваљујемо колегама из Европске службе за спољне послове, Службе Европске комисије за инструменте спољне политике и Центру за цивилно планирање и руковођење на њиховој сарадњи по питањима административног функционисања Специјализованих већа Косова.

Добра сарадња с међународним и интернационализованим судовима у Хагу, те њихова спремност да са нама поделе своја искуства у организационим и административним пословима је нешто што изузетно ценимо.

Пред Специјализованим већима Косова стоје бројни изазови. Свесни смо наше одговорности спрам становника Косова и ценимо њихово велико интересовање за наш рад. Уз подршку релевантних институција на Косову, као и оних које су претходно споменуте, уверени смо да ћемо

судија *Екатерина Трендафилова*
председник Специјализованих већа Косова

Хаг, март 2018.

успешно обавити наше дужности и испунити поверени нам мандат.

Поред тога, одлучни смо да спроведемо *outreach* програм широког обима и добро прилагођеног намени како бисмо продубили информисаност о раду Специјализованих већа Косова, неговали дијалог са заинтересованим лицима и заједницама на Косову, те афирмисали ову институцију као поуздан извор информација о властитим поступцима. Намера нам је да радимо на ширењу правовремених информација и унапређујемо дијалог о раду Специјализованих већа Косова путем честих консултација с организацијама, информативних сесија с новинарима, студентских програма, јавних трибина, разговора за округлим столом, као и редовног извештавања путем билтена.

Коначно, одлучни смо у намери да постигнемо да се на Специјализована већа Косова гледа као на светли пример независности, непристрасности и правичности, неукаљан икаквим утицајима, мешањем или политичким циљевима, који служи као бриљантан заштитник не само основних права оптужених, већ и безбедности и сигурности жртава и сведока.

др *Фиделма Донлон*
секретар Специјализованих већа Косова

Историјат

У **јуну 2008**, Одбор за правна питања и људска права Парламентарне скупштине Савета Европе именовано је специјалног известиоца да истражи наводе о озбиљним кривичним делима која су починили одређени припадници Ослободилачке војске Косова (ОВК) током и непосредно након конфликта 1998 - 1999.

У **јануару 2011**, Парламентарна скупштина Савета Европе је Резолуцијом 1782 (2011) усвојила извештај који је припремио специјални извештач (Извештај Савета Европе), у коме се наводи да су бројни злочини почињени над Србима, косовским Албанцима за које се сумњало да су сарађивали с њима, те другим лицима.

У светлу Извештаја Савета Европе, у **мају 2011**, земље чланице ЕУ размотриле су ово питање у оквиру Комитета за политику и безбедност, тела које се бави Заједничком спољном и безбедносном политиком Европске уније. Након тога основан је Специјални истражни тим (СИТ) с мандатом да спроведе независну кривичну истрагу о наводима о противправном затварању, депортацији, нечовечним делима, мучењу и убијању, те свим осталим кривичним делима из Извештаја Савета Европе. СИТ, са седиштем у Бриселу, је започео с радом у **септембру 2011**.

Док је истрага била у току, у Размени писама између председнице Косова и високе представнице Европске уније за спољну политику и безбедност у **априлу 2014**, постигнут је међународни споразум за оснивање и рад посебних судских већа за кривична дела из извештаја СИТ.

У **Размени писама** стоји да ће се ова судска већа основати у оквиру судског система Косова, али ће се руководити властитим статутом и Правилником о поступку и доказима, док ће у њима бити запослено и њима управљати искључиво међународно особље. У Размени писама се такође наводи да ће посебна судска већа седиште имати у трећој држави, те да ће се осетљиви поступци, укључујући саслушања сведока, одвијати ван Косова. Скупштина Косова је у априлу 2014. с двотрећинском већином ратификовала Размену писама и уврстила је у национално законодавство.

У **јулу 2014**, главни тужилац СИТ је издао саопштење у коме је навео да ће СИТ “моћи да подигне оптужницу против одређених високих званичника бивше Ослободилачке војске Косова”.

У **новембру 2014**, у складу с одлуком Већа ЕУ (CFSP) 2014/685 из септембра 2014, формиран је такозвани Тим за планирање Специјализованих већа. Са седиштем у Бриселу, мандат му је био да истражи могућности за успостављање ове судске установе.

У **марту 2015**, председник Скупштине Косова упутио је Уставном суду Косова захтев за оцену уставности амандмана за спровођење Размене писама који је предложила Влада Косова. У складу са Уставом, Уставни суд Косова морао је да оцени да ли упућени нацрт амандмана умањује права и слободе гарантоване поглављем II Устава. У **априлу 2015**, Уставни суд Косова закључио је да је нацрт уставног амандмана сагласан с Уставом Косова и да “ће структура, обим надлежности

и функционисање Специјализованих већа бити регулисани даљим законима у складу с Уставом”.

Овај амандман је спроведен путем члана 162 Устава Косова, који је Скупштина Косова усвојила у **августу 2015**. У исто време је усвојен и **Закон** о оснивању обе институције, који служи као оснивачки акт за Специјализована већа Косова (СВК) и Специјализовано тужилаштво (СТ).

У **јануару 2016**, Косово и Холандија су потписали Привремени споразум о држави домаћину, тиме омогућивши припремне активности за оснивање и рад СВК на територији Холандије.

У **априлу 2016**, др Фиделма Донлон именована је за секретара Специјализованих већа чиме започиње рад Секретаријата СВК у Хагу. У исто време, Тим за планирање Специјализованих већа преселио се из Брисела у Хаг. Тим од 17 сарадника, сваки од којих је поседовао високу стручност у својој области и у раду судске управе, посветио се убрзаном развоју и расту Секретаријата како би се оспособио да испуни свој мандат у вези с пружањем административне и правосудне подршке.

У **јуну 2016**, Савет ЕУ је усвојио Одлуку (CFSP) 2016/947 у којој се подвлачи континуирана подршка ЕУ измештеном поступку. Савет ЕУ наложио је Европској комисији да “потпише споразум о гранту са секретаром који наступа у име секретаријата задуженог за измештене судске поступке”. Овом одлуком омогућено је секретару да непосредно управља измеште-

ним судским институцијама, чиме је изграђен пут за независно руковођење Специјализованим већима.

У **септембру 2016**, Дејвид Швендиман је именован за специјализованог тужиоца. У **децембру 2016**, судија Екатерина Трендафилова је именована за председника Специјализованих већа, а на дужност је ступила у јануару 2017.

Дана **1. јануара 2017**, ступио је на снагу Споразум о држави домаћину између Косова и Холандије, омогућивши тиме да СВК воде кривичне поступке на територији Холандије. Након тога, у **фебруару 2017**, деветнаест судија је именовано на листу међународних судија Специјализованих већа. У **марту 2017**, судије Специјализованих већа усвојиле су Правилник о поступку и доказима током прве пленарне седнице.

Након што је Специјализовано веће Уставног суда оценило сагласност с Уставом, Правилник о поступку и доказима ступио је на снагу у **јулу 2017**. чиме Специјализована већа постају у потпуности спремна за судски рад.

У **новембру 2017**, секретар је усвојила Директиву о браниоцима и заступницима, којом се између осталог регулишу услови које адвокати морају да испуњавају како би имали право да заступају осумњичене, оптужене и жртве пред Специјализованим већима Косова. У исто време је отворен и поступак пријављивања за упис у именик бранилаца и заступника.

КЉУЧНА

ЈАНУАР 2011.

Парламентарна скупштина Савета Европе усваја Извештај о “Нечовечном поступању с људима и недозвољеној трговини људским органима на Косову”.

АПРИЛ 2014.

Размена писама између председнице Косова и високе представнице Европске уније за спољну политику и безбедност о питању “посебних судских већа”.

НОВЕМБАР 2014.

Оснива се Тим за планирање Специјализованих већа.

2011.

2012.

2013.

2014.

2015.

СЕПТЕМБАР 2011.

Специјални истражни тим који је Европска унија основала ради спровођења кривичне истраге о наводима из Извештаја Савета Европе започиње са радом.

АВГУСТ 2015.

Скупштина Косова усваја члан 162 Устава Косова и Закон о Специјализованим већима и Специјализованом тужилаштву.

ОСТВАРЕЊА СВК

ЈАНУАР 2016.

Косово и Холандија потписују Привремени споразум о држави домаћину, у оквиру припрема за седиште будуће судске установе у Холандији.

ЈУНИ 2016.

Савет Европске уније усваја одлуку о годишњем буџету Специјализованих већа Косова, чиме је омогућено да буџетом непосредно управља секретар.

ДЕЦЕМБАР 2016.

Судија Екатерина Трендафилова је именована за председника Специјализованих већа Косова.

ФЕБРУАР 2017.

Деветнаест судија је именовано на листу међународних судија.

2016.

АПРИЛ 2016.

Др Фиделма Донлон је именована за секретара СВК, чиме судска установа започиње с радом у Хагу.

ЈАНУАР 2017.

Споразум о држави домаћину ступа на снагу, чиме СВК стичу правни основ за вођење поступака у Холандији.

МАРТ 2017.

Судије усвајају Правилник о поступку и доказима, који подлеже преиспитивању пред Специјализованим већем Уставног суда.

ЈУЛИ 2017.

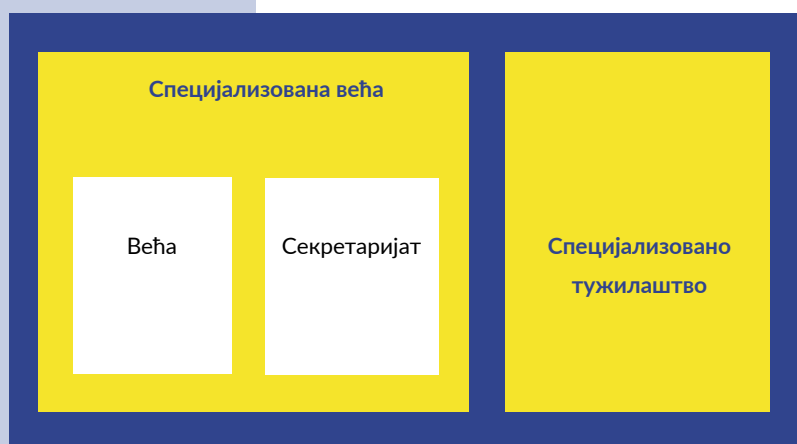
Након оцене сагласности с Уставом коју је спровело Специјализовано веће Уставног суда, ступа на снагу Правилник о поступку и доказима и Специјализована већа Косова постају у потпуности спремна за судски рад.

2017.

- Специјализована већа Косова и Специјализовано тужилаштво су две **независне** институције формиране на основу **уставног амандмана** и **Закона** о Специјализованим већима и Специјализованом тужилаштву (Закон) које је усвојила Скупштина Косова у августу 2015.

о тешким прекограничним и међународним кривичним делима извршеним у току и после сукоба на Косову, а која се тичу дела из Извештаја Парламентарне скупштине Савета Европе [...] и која су била предмет кривичне истраге Специјалне истражне радне групе” (Члан 1 Закона).

- СВК су **привремена** судска установа – постојаће само онолико времена колико је потребно да се одлучи о оптужби коју је изнео специјализовани тужилац и док Савет ЕУ не обавести Косово да су завршене истраге и судски поступци.
- Специјализована већа Косова основана су у **оквиру косовског правосудног система**
 - Имају **исте нивое судова** као косовски правосудни систем (основни, апелациони, врховни, уставни);
 - Имају једно **седиште ван Косова**;

- **Мандат** Специјализованих већа Косова је:
 - “да осигура безбедан, независан, непристрасан, правичан и ефикасан кривични поступак у вези с наводима

УКРАТКО

- Судије и особље запослени у њима су држављани земаља чланица ЕУ или трећих држава донатора;
- Примењују међународно обичајно право и материјално кривично право у складу са Законом, и
- Примењују властита правила о поступку и доказима.

“Специјализована већа неће кривично гонити било коју етничку групу. Она неће кривично гонити било коју организацију. Специјализована већа ће кривично гонити и сматрати одговорним појединачна лица.”

Председница Трендафилова (BIRN, 2017)

- СВК се баве **искључиво појединачном кривичном одговорношћу** - Специјализована већа неће судити групама или организацијама.

- **Надлежност СВК обухвата:**

- Злочине против човечности, ратне злочине и друга кривична дела према кривичном закону меродавном у периоду када су почињена кривична дела;
 - Који су се десили између 1. јануара 1998. и 31. децембра 2000;
 - Који су или започети или почињени на Косову и које су починили држављани Косова / Савезне Републике Југославије (СРЈ) или који су почињени над лицима који су држављани Косова / СРЈ;
 - Одређена кривична дела против правосуђа, уколико се односе на званичне поступке и/или званичнике СВК.
- СВК дозвољава **учешће жртава** у поступку.
 - Рад СВК и СТ **финансирају** државе чланице ЕУ и треће државе донатори, и обе установе су независне у испуњавању свог мандата и у раду.

Beña

1 Структура и састав Већа

Специјализована већа Косова имају два органа: Већа и Секретаријат. Већа сачињавају председник, потпредседник и остале судије на листи међународних судија. Већа су основана у оквиру косовског правосудног система и прате његову структуру.

На основу члана 24 Закона о Специјализованим већима и Специјализованом тужилаштву (Закон), састоје се од Већа Основног суда, Већа Апелационог суда, Већа Врховног суда и Већа Уставног суда.

Структура већа

У оквиру ове структуре по потреби именују се судије појединци који обављају функцију судије за претходни поступак и претресни панели (састављени од троје судија и једног резервног судије). Сви они припадају панелима Основног суда, панелима Апелационог суда, панелима Врховног суда и панелима Уставног суда, при чему се сваки панел састоји од троје судија, те судије појединца који обавља друге законом предвиђене дужности.

Председник је задужен за судску управу Специјализованих већа Косова и једини је судија који ради пуно радно време. Судска управа обухвата: координацију рада Већа; усвајање радних упутстава и осталих интерних прописа; по потреби, консултације и координацију са секретаром и специјализованим тужиоцем о вршењу судске делатности; одређивање дату-

ма судских пауза, те друге задатке предвиђене Законом или Правилником о поступку и доказима. Председник такође распоређује судије на функцију судија за претходни поступак или у панеле било претресног већа, Апелационог суда, Врховног суда или Уставног суда. Председник представља Већа као орган, а заједно са секретаром представља Специјализована већа Косова као институцију.

Сходно члану 26 Закона, судије у седишту Специјализованих већа бораве искључиво по потреби и на захтев председника Специјализованих већа како би вршили функције које захтевају њихово присуство.

Председнику и судијама у раду помажу судски саветници и административно особље Већа из Службе за правну подршку.

2 Именовање судија

Европска служба за спољне послове је у јулу 2016. објавила и отворила за државе чланице ЕУ и треће државе донаторе конкурс за именовање председника и судија Специјализованих већа.

У складу са чланом 28 Закона, формирана је Независна комисија за избор (Комисија за избор) у циљу процене и селекције кандидата за именовање на функцију судија на листи међународних судија (листа), те у циљу препорука за именовање председника и потпредседника Специјализованих већа.

Комисија за избор састојала се од три члана: двоје међународних судија са значајним искуством из области међународног кривичног правосуђа и једног високог међународног званичника. Састав Комисије за избор гарантовао је независност при оцењивању квалификација сваког кандидата.

Државе чланице ЕУ и треће државе донатори су Комисији за избор предочиле своју подршку за једног или више одговарајућих кандидата.

Поступак селекције који је уследио подразумевао је темељну оцену знања, стручности и искуства квалификованих кандидата, као и појединачне интервјуе са сваким од њих.

Шефица Мисије Европске уније за владавину права на Косову (Орган за именовање) је на основу препоруке Комисије за избор 14. децембра 2016. именovala **Екатерину Трендафилову** за судију и председника Специјализованих већа. Судија Трендафилова је на дужност ступила 12. јануара 2017.

Осталих 19 судија, укључујући и потпредседника Кита Рејнора, именовано је на листу 7. фебруара 2017. Као и у случају председнице, судије је именовао Орган за именовање. Ниједан од судија није деташиран из држава чланица ЕУ нити трећих држава донатора.

Именоване судије имају разноврсна претходна професионална искуства. Неки су радили за међународне или интернационализоване кривичне судове или трибунале или за Европски суд за људска права. Остале судије за собом имају истакнуту каријеру у својим земљама, у својству судија, бранилаца или тужилаца. Међу судијама има и оних са изванредном академском каријером из области права. Сви су реномирани правници дубоког знања и јединствене стручности у области кривичног права, хуманитарног и права људских права. Један судија је изабран управо због стручности у области међународног управног права како би се евентуално могао распоредити на дужност судије за Жалбе запослених Специјализованих већа, који решава жалбе запослених против административних и дисциплинских одлука (види страну 25).

Именоване судије су држављани 14 земаља. Ово је још један показатељ тога да је њихов избор био заснован на заслугама а не на националности. Родна структура ове групе од двадесет судија (пет жена, укључујући председницу, и петнаест мушкараца) одговара изразима подршке кандидатима које су дале државе чланице ЕУ и треће државе донатори. По питању старосне доби, седам судија има између 40 и 50 година, других седам има између 51 и 60, пет их је између 61 и 70 година и један судија има преко 70 година.

Председница Екатерина Трендафилова

Судија Екатерина
Трендафилова
председница (Бугарска)

Судија Кит Рејнор
потпредседник
(Велика Британија)

Судије Специјализованог већа Уставног суда

Судија Видар
Стенланд
(Норвешка)

Судија Роланд
Декерс
(Холандија)

Судија Ен
Пауер-Форд
(Ирска)

Судија Антонио Балсамо
резервни судија
(Италија)

Међународне судије Специјализованих већа Косова

Судија
Чарлс Л. Смит, III
(САД)

Судија Кристин
ван ден Вајнгарт
(Белгија)

Судија
Мишел Пикар
(Француска)

Судија
Томас Лакер
(Немачка)

Судија
Емилио Гати
(Италија)

Судија
Михаел Боландер
(Немачка)

Судија
Каи Амбос
(Немачка)

Судија
Кенет Робертс
(Канада)

Судија
Мапи Фелт-Фоља
(Холандија)

Судија
Кристоф Барте
(Немачка)

Судија
Владимир Микула
(Чешка Република)

Судија
Генел Метро
(Швајцарска)

Судија
Никола Гију
(Француска)

Судија
Андрес Пармас
(Естонија)

Правничко знање, стручност и искуство кандидата – било то у својству судија, тужилаца или бранилаца – темељно је проверено при избору судија за Специјализована већа Косова. Сврха овог строгог изборног поступка била је именовање најквалификованијих професионалаца без обзира на њихова политичка опредељења или држављанство.

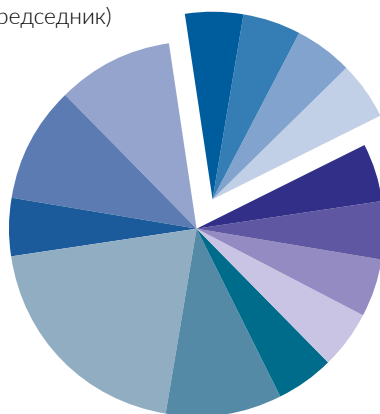
Судије по државама чланицама ЕУ и трећим државама

Државе чланице ЕУ Број судија

1	Бугарска (председница)
1	Велика Британија 1 (потпредседник)
1	Белгија
1	Чешка Република
1	Естонија
2	Француска
4	Немачка
1	Ирска
2	Италија
2	Холандија

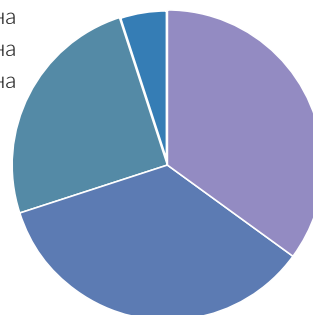
Треће државе донатори

1	Канада
1	Норвешка
1	Швајцарска
1	Сједињене Америчке Државе

Судије по старосној доби

7	40-50 година
7	51-60 година
5	61-70 година
1	70-75 година

3 Основни правни акти

Именовање председника и судија покренуло је припрему за усвајање три правна акта од кључног значаја за рад Специјализованих већа: Правилник о поступку и доказима пред Специјализованим већима Косова (Правилник о поступку и доказима); Кодекс судијске етике за судије уврштене у листу међународних судија Специјализованих већа Косова (Кодекс судијске етике), и Правилник о распоређивању судија Специјализованих већа са листе међународних судија (Правилник о распоређивању). Ови акти су сагласни са Законом и допуњују га. У року

од месец дана од ступања председнице на функцију, припремљене су три радне верзије горенаведених докумената и послате судијама, који су у року од две недеље дали своје опсежне коментаре и предлоге. Ажуриране радне верзије су потом разматране на првој пленарној седници одржаној од 14. до 17. марта 2017.

Судије су током прве пленарне седнице усвојиле Правилник о распоређивању и Кодекс судијске етике, који су тада и ступили на снагу.

Прва пленарна седница судија СВК - март 2017.

Правилник о распоређивању

Датум усвајања и ступања на снагу:
14. март 2017.

Шта регулише: основ по коме председник распоређује судије у панеле у конкретном поступку.

Образложење: усвајање Правилника о распоређивању налаже се чланом 25 Закона. У том смислу ради се о новини када је реч о распоређивању међународних судија на предмете који се баве међународним кривичним делима.

Садржај: Правилник о распоређивању налаже да се при сваком распоређивању на конкретне поступке пред Специјализованим већима Косова, председник води објективним критеријумима попут искуства, стручности, стажа, пола и географске заступљености, као и преференцијама и расположивошћу појединачних судија у време почетка конкретних поступака (Правило 4(2) Правилника о распоређивању). Председник јавно објављује одлуку о распоређивању судија у панеле у којој се излажу критеријуми за конкретно распоређивање. Судије су дужне да председника редовно обавештавају о сваком ангажману, активности или другом питању које може да утиче на њихово будуће распоређивање у одређени панел у конкретном поступку.

Где прочитати подробније: Правилник о распоређивању је јавни документ који се налази на интернет страници Специјализованих већа Косова.

Кодекс судијске етике

Датум усвајања и ступања на снагу:
14. март 2017.

Шта регулише: професионалне стандарде који се односе на понашање судија и дисциплински режим који важи за судије Специјализованих већа.

Образложење: Кодекс судијске етике заснован је на члану 27 Закона, који налаже да судије морају да буду особе високих моралних квалитета, непристрасне и са интегритетом.

Садржај: Кодекс судијске етике поставља највише професионалне стандарде независности, непристрасности, интегритета и ревности за судије Специјализованих већа при обављању њихове функције. Укључене су и одредбе које их обавезују на чување поверљивости, учтиво понашање током поступка, као и коректно опхођење са запосленима и учесницима у поступку, те у контактима са средствима јавног информисања. Кодексом се такође предвиђају дисциплинске мере у случајевима повреде дужности. Кодексом се дефинишу “тешка повреда дужности” и “лакша повреда дужности” и детаљно се регулише поступак у погледу сваког од навода о повредама, те које дисциплинске мере могу бити изречене, укључујући уклањање с листе.

Где прочитати подробније: Кодекс судијске етике је јавни документ који се налази на интернет страници Специјализованих већа Косова.

По усвајању Правилника о распоређивању и Кодекса судијске етике, судије на пленарној седници су наставиле с радом на Правилнику о поступку и доказима. У складу са чланом 19(1) Закона, четворо судија Специјализованог већа Уставног суда није учествовало у већању и усвајању овог документа. Уместо тога, повукли су се у циљу разматрања Пословника о раду Специјализованог већа Уставног суда, који, у складу са чланом 49 Закона, усвајају искључиво судије тог већа и који је интегрисан у Правилник о поступку и доказима.

Припремајући Правилник о поступку и доказима, судије су примениле одредбе Закона с намером да га надопуне, истовремено водећи рачуна о томе да буде сагласан са словом и духом Устава Косова, те највишим стандардима међународног права људских права. Смернице су тражили и у Законику о кривичном поступку Косова. Такође су имали на уму и процесна правила раније основаних *ad hoc* трибунала и Међународног кривичног суда и извучили лекције из њихове праксе. При писању Правилника узета је у обзир и правна култура на Косову како би косовско становништво могло лако да прати и разуме поступке.

Судије су усвојиле Правилник о поступку и доказима на пленарној седници 17. марта 2017, након тродневног већања.

Преиспитивање сагласности Правилника о поступку и доказима са Уставом

Сходно Закону, усвојени Правилник о поступку и доказима подвргнут је опсежном испитивању пред Специјализованим већем Уставног суда како би се утврдила његова сагласност с Поглављем II Устава Косова.

Поглавље II Устава Косова

Поглавље II Устава наводи основна права и слободе које Косово штити и гарантује. У овом Поглављу су између осталих садржани право на једнакост пред законом, право на живот, право на слободу и сигурност, права оптуженог, право на правично и непристрасно суђење и право на правно средство.

Чланом 31 се прописује право на правично и непристрасно суђење. Став 2 овог члана гласи:

“Свако има право на јавно, непристрасно и правично разматрање одлука о правима и обавезама или за било које кривично гоњење које је покренуто против њега/ње, у разумном року, од стране независног и непристрасног, законом установљеног, суда.”

Након усвајања Правилника, председница је Специјализованом већу Уставног суда поднела захтев за оцену уставности Правилника о поступку и доказима. Веће је сходно Закону имало рок од 30 дана да донесе одлуку. Након темељног преиспитивања усвојеног Правилника

о поступку и доказима, Специјализовано веће Уставног суда је 26. априла 2017. донело Одлуку којом је утврђено да девет од 208 правила није усаглашено с Поглављем II Устава Косова, док у погледу једне одредбе није било у могућности да донесе закључак.

Специјализовано веће Уставног суда је између осталог утврдило да једно правило није сагласно са Уставом јер је њиме била предвиђена могућност одржавања претреса у трајању од највише пет дана у одсуству (због болести или из личних разлога) једног од троје судија у панелу. Ова одредба је формулисана на пленарној седници – и примењује се другде у међународним кривичним поступцима – у циљу поштовања права оптуженог на суђење без непотребног одлагања. Специјализовано веће Уставног суда међутим сматра да одржавање претреса пред двоје судија уместо пред комплетним панелом не би представљало претрес “пред законом установљеним судом”, како је предвиђено Уставом.

Веће Уставног суда је такође констатовало да скуп одредби којима се регулишу специјалне истражне радње специјализованог тужиоца мора да садржи конкретнију формулацију као и механизме заштите у циљу осигурања уставом загарантованих права појединаца.

Веће Уставног суда је такође констатовало да је неуставно правило које омогућава наставак притвора лица коме је претресно веће изрекло ослобађајућу пресуду док је у току жалба тужиоца на ослобађајућу пресуду. Иако је овај приступ присутан у међународним кривичним судовима, утврђено је да правило није сагласно са Уставом јер га Закон не предвиђа нити спада под један од основа којима се дозвољава лишавање слободе.

Председавајући судија Специјализованог већа Уставног суда судија Ен Пауер-Форд саопштава Одлуку која се емитује на *YouTube* каналу СВК – 26. април 2017.

“Суд се слаже са мишљењем ЕСЉП у вези са чланом 5(1) Конвенције и наглашава врхунски значај права на слободу у демократском друштву, везу у којој то право стоји са владавином права и са начелима правне сигурности и пропорционалности, као и општу сврху тог права, то јест да се обезбеди да нико не буде лишен слободе на ‘произвољан начин’..”

Специјализовано веће Уставног суда, Одлука по захтеву за оцену уставности Правилника о поступку и доказима усвојеног на пленарној седници 17. марта 2017, 26. април 2017, став 197.

Као што је прописано Законом, правила за која је констатовано да су неусаглашена с Уставом враћена су судијама на пленарну седницу ради даљег поступања. Сходно томе, судије су одржале другу пленарну седницу на даљину у мају 2017. како би се размотрила релевантна правила и усвојиле њихове измене и допуне.

Измењена и допуњена правила упућена су Специјализованом већу Уставног суда на поновну оцену уставности. Веће је 28. јуна 2017. утврдило да ниједно правило није неусаглашено с Поглављем II Устава. Сходно томе Веће је закључило да је целокупан Правилник о поступку и доказима сагласан с Поглављем II Устава.

Ступање на снагу Правилника о поступку и доказима

Правилник о поступку и доказима ступио је на снагу 5. јула 2017. након опсежног преиспитивања и закључака Специјализованог већа Уставног суда. Писање нацрта, разматрање и усвајање Правилника о поступку и доказима, укључујући и два поступка преиспитивања, завршено је у року од мање од шест месеци по именовану судија, које су у обзир узеле најбоље судске праксе и уврстиле иновативна решења за ефикасно и експедитивно вођење поступака пред Специјализованим већима.

Ступањем на снагу Правилника о поступку и доказима у јулу 2017, Специјализована већа Косова су постала **потпуно спремна да обављају своју судску функцију**, примају све релевантне поднеске и воде кривичне поступке.

Правилник о поступку и доказима

Датум усвајања: 17. март 2017.

Датум ступања на снагу: 5. јули 2017.

Шта регулише: вођење поступка пред свим нивоима Специјализованих већа Косова.

Образложење: имајући у виду да се само оне одредбе Законика о кривичном поступку Косова које су конкретно наведене у Закону примењују на СВК, Закон налаже усвајање Правилника о поступку и доказима у циљу регулисања вођења поступка. Правилник о поступку и доказима треба да одражава "највише стандарде међународног права људских права, укључујући Европску конвенцију о људским правима и Међународни пакт о грађанским и политичким правима, са циљем да се обезбеди правично и експедитивно суђење узимајући у обзир карактер, место и особености поступака који се воде пред Специјализованим већима." (члан 19(2) Закона).

Садржај: Правилник о поступку и доказима између осталог прописује поступак за преглед и потврђивање оптужнице, обелодањивање, извођење, усвајање и оцену доказа, већање и изрицање пресуда, учешће жртава и питања везана за сарадњу с органима власти Косова и трећим државама. Правилником је такође предвиђен чврст систем заштите сведока, жртава и других лица изложених опасности услед сарадње са СВК или услед сведочења. Пословник Специјализованог већа Уставног суда укључен је у Правилник о поступку и доказима и њиме се регулишу поступци пред тим Већем.

Где прочитати подробније: Правилник о поступку и доказима је јавни документ и налази се на интернет страници Специјализованих већа Косова.

4 Изградња процедуралног оквира

Ступањем на снагу Правилника о поступку и доказима створен је правни основ за усвајање даљих аката којима се регулише вођење поступака и свеукупно функционисање Специјализованих већа Косова. Како би Специјализована већа Косова глатко функционисала, потребан је велики број процедуралних инструмената којима се регулишу различити технички аспекти поступка. У ове акте спадају радна упутства за поднеске и конкретне процедуре током поступака, смернице у вези с интерним функционисањем различитих служби, те остале директиве и прописи.

Неки од ових аката су већ усвојени, док су други у фази разматрања и израде радних верзија с намером да се усвоје у скорој будућности, укључујући између осталих и Кодекс професионалног понашања, Радно упутство за улагање поднесака и Радно упутство за Одбор за правилник.

Иако је секретар многе од ових аката већ усвојила или ће их усвојити, значајан број њих спада у надлежности председнице из домена судске управе, те је она та која их усваја.

На пример, **Правилник о поступку за жалбе запослених** (који је председница усвојила 11. септембра 2017), регулише вођење поступка жалби (запослених, бивших запослених или лица која подносе захтев у име запослених који су лишени пословне способности или су преминули) против одлука секретара или дисциплинских одлука (које је донео секретар или специјализовани тужилац). Сврха Правилника о поступку за жалбе запослених је да се обезбеди равноправно изношење ставова жалиоца, секретара или специјализованог тужиоца, у зависности од случаја, као и експедитивно решавање предмета од стране судије за жалбе запослених у складу с нормама редовног законског поступка.

Директива о браниоцима и заступницима је још један важан документ који је председница одобрила а секретар усвојила 6. новембра 2017, где се излажу критеријуми које адвокати морају да испуне, те поступак њиховог пријављивања и уписа у именике специјализованих бранилаца и заступника жртва (деталније на страни 41).

5 Спољни односи

Судија Екатерина Трендафилова је у својству председника Специјализованих већа Косова водила опсежне билатералне састанке с представницима дипломатске заједнице у Хагу и Бриселу како би обезбедила неопходну подршку за Специјализована већа Косова и сарадњу с њима. Председница Трендафилова је у јуну 2017. известила Комитет за политику и безбедност ЕУ о развоју и кључним оства-

рењима постигнутим у периоду од њеног именованја, нагласивши да су за мање од пет месеци од именованја судија усвојени кључни правни акти како би Специјализована већа постала потпуно спремна да обављају судску функцију. Представници држава чланица ЕУ и трећих држава донатора су поново добили извештај о најновијим кључним остварењима у децембру 2017.

АКТИВНОСТИ програма *outreach*

Програм *outreach* је од суштинског значаја за Специјализована већа Косова како на територији самог Косова тако и изван. Имајући у виду вредна искуства стечена у региону, циљ Специјализованих већа Косова је да буду доступна и да имају динамичну интеракцију са заједницама које су осетиле последице наведених кривичних дела из надлежности СВК.

С обзиром на све већу присутност СВК и учестале дискусије о њима у медијима, за институцију је од виталног значаја да се постигне боље разумевање њеног мандата и рада, те да се успостави поверење у правосудни процес и покаже да правду дели непристрасно и независно.

Из овог разлога развијен је сврсисходан и далекосежан *outreach* програм приближавања јавности који подразумева честе консултације с организацијама, информативне сесије с новинарима, студентске програме, јавне трибине, разговоре за округлим столом, као и редовно извештавање путем билтена. Програм *outreach* координира Служба за јавно информисање и комуникацију у сврху ширења правовремених информација и унапређења дијалога о раду Специјализованих већа Косова (види страну 37). Активним ангажовањем и комуникацијом с организацијама грађанског друштва и другим заједницама на Косову, СВК настоје да ублаже неке потешкоће у комуникацији везане за вођење измештеног поступка.

Издајамо следеће активности програма *outreach*:

- Консултативни састанци с припадницима грађанског друштва које је одржала начелница Службе за јавно информисање и комуникацију – Приштина, април 2016.
- Посета секретара и начелнице Службе за јавно информисање и комуникацију Косову - јули/октобар 2016.
- Консултативни састанци с грађанским друштвом које је одржала начелница Службе за јавно информисање и комуникацију – Приштина, јануар 2017.
- Форум за транспарентност правосуђа – Приштина, април 2017.
- Посета групе косовских невладиних организација одржана у просторијама СВК - Хаг, мај 2017.
- Консултативни састанци с припадницима грађанског друштва – Приштина, октобар 2017.
- Информативне сесије председнице и секретара с грађанским друштвом – Приштина, новембар 2017.
- Презентација групи балканских новинара "Евро-атлантске интеграције Западног Балкана" коју су одржали заменик секретара и начелница Службе за јавно информисање – Хаг, децембар 2017.
- Консултативни састанци с припадницима грађанског друштва које су одржали Служба за јавно информисање, координатор Службе одбране и начелница Службе за учешће жртава – Приштина, фебруар 2018.
- Састанак координатора Службе одбране и начелнице Службе за учешће жртава с представницима Адвокатске коморе Косова – Приштина, фебруар 2018.

Захваљујући великодушном гранту владе Швајцарске Специјализована већа Косова ће током ове и наредне године значајно да јачају своје активности и присуство на Косову. Донација ће осигурати наставак рада с националним и регионалним актерима како би се унапредио дијалог с грађанима Косова и грађанским друштвом.

Секретар и начелница Службе за јавно информисање на Форуму о транспарентности правосуђа у Приштини - април 2017.

Секретар на Форуму о транспарентности правосуђа

Секретар и начелница Службе за јавно информисање и комуникацију одржале су информативни састанак са представницима грађанског друштва и медија на Косову 27. априла 2017.

У оквиру напора које Организација за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) и Мисија Европске уније за владавину права на Косову (ЕУЛЕКС) улажу у побољшање транспарентности косовског судства, овај догађај је омогућио учесницима да се боље упознају с функционисањем, мандатом и будућим корацима СВК. На крају састанка је уследила прилика за питања и одговоре о широким аспектима рада Специјализованих већа.

Заменик секретара, начелница Службе за учешће жртава и координатор Службе одбране у разговору са грађанским друштвом у Приштини - октобар 2017.

Консултације СВК с организацијама грађанског друштва на Косову

Заменик секретара, координатор Службе одбране, начелница Службе за учешће жртава и начелница Службе за јавно информисање и комуникацију састали су се 11. октобра 2017. у Документационом центру Косова у Приштини (којим управља Фонд за хуманитарно право) с представницима различитих организација грађанског друштва. Састанак је представљао важан форум за наставак дијалога СВК с различитим заједницама и актерима на Косову.

Од априла 2016, СВК одржавају редовне консултативне састанке с невладиним организацијама и осталим представницима грађанског друштва Косова.

Председница, секретар и специјализовани тужилац на такмичењу студената "Симулација суђења Међународног кривичног суда" - мај 2017.

Председница, секретар и специјализовани тужилац у Центру Гроције (Гротуус) за међународне студије права

Председница, секретар и специјализовани тужилац су се 17. маја 2017. у Центру Гроције за међународне правне студије Универзитета у Лајдену обратили публици од око 300 студената и адвоката. Догађај се одвијао на маргинама манифестације "Симулација суђења Међународног кривичног суда (МКС)", одржане у Хагу. Модератор догађаја је био професор међународног кривичног права на Правном факултету у Лајдену, г. Карстен Стан (Carsten Stahn). Након презентација, председница, секретар и специјализовани тужилац одговарали су на питања студената.

Прва посета председнице Косову

Председница је у своју прву посету Косову у званичном својству отпутовала заједно са секретаром од 22. до 25. новембра 2017. Ова два руководиоца СВК састала су се с министром правде Косова Абелардом Тахиријем, косовским омбудсманом Хилмијем Јашаријем, те с председником Адвокатске коморе Косова Османом Хаволијем.

Такође су одржале билатералне састанке с представницима Мисије Уједињених нација за привремену управу на Косову (УНМИК), Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) и Мисије Европске уније за владавину права на Косову (ЕУЛЕКС). Специјални представник Европске уније за Косово Наталија Апостолова је пружила значајну подршку посети у својству домаћина, организатора и модератора састанака с представницима држава чланица ЕУ и трећих држава донатора.

Председница и секретар на скупу с грађанским друштвом у Приштини - новембар 2017.

Централни део посете Косову била је информативна сесија за представнике грађанског друштва, коју су медији преносили уживо диљем Косова и која је била добро посећена и добро прихваћена. Председница и секретар представиле су структуру и рад Специјализованих већа и водиле динамичан дијалог с учесницима.

Након што је истакла неке од главних приоритета Специјализованих већа Косова, попут обезбеђивања чврстог система за заштиту сведока, значајног учешћа жртава и ефикасног правног заступања оптужених, председница је публици пружила уверење о решености свих судија да осигурају примену најбољих искустава из судске праксе и да афирмишу СВК као стабилну, безбедну, поуздану и правичну институцију.

Председница је у више наврата током посете упутила неколико основних порука становништву Косова: о разлици између Специјализованих већа и Специјализованог тужилаштва, о концепту појединачне кривичне одговорности садржане у Закону, који је супротан тврдњама о томе да се циља на групе или организације, те о обавези и одлучности Специјализованих већа Косова да спроводе правичне, независне, непристрасне, безбедне и експедитивне поступке.

Успостављање комуникације са студентима и правницима

Програм за посетиоце СВК започет 2016. пружио је студентима и осталим групама могућност да посете седиште Специјализованих већа Косова. Током ових посета, представници Специјализованих већа Косова као и Специјализованог тужилаштва

говоре посетиоцима о раду установе. Председница, шеф њеног кабинета и судски сарадници, наступајући у име Већа, разговарају са студентима и осталим групама у посети седишту. Секретар, заменик секретара, правни саветници и други запослени се посетиоцима обраћају у име Секретаријата.

Око 400 студената са четрнаест различитих универзитета у Европи и Сједињеним Државама учествовало је у програму током 2016. и 2017. Посетиоци имају прилику да постављају питања и да дискутују о актуелним темама.

Председница, секретар и други представници Специјализованих већа Косова такође су одржали уводна предавања и презентације о СВК на универзитетима, ширећи тиме информације о раду и мандату установе међу млађом генерацијом правника.

Програм за посетиоце СВК (десно)

Председница, секретар и специјализовани тужилац држе предавање на Лајденском универзитету, у просторијама универзитетског комплекса у Хагу, поводом такмичења "Симулација суђења Међународног кривичног суда (МКС)" - мај 2017. (доле)

Контакти са средствима јавног информисања

Председница је такође активно ангажована у косовским и међународним средствима јавног информисања. Своју прву конференцију за штампу одржала је у мају 2017. у Хагу, којом приликом је обавестила присутне новинаре о кључним остварењима. Председницу је такође интервјуисало неколико медијских кућа.

Делови из интервјуа председнице Трендафилове

По чему се овај суд разликује од других и како ћете Ви, као судија, да осигурате да он испуни свој мандат?

Специјализована већа успостављена су уставним амандманом који је косовски парламент усвојио двотрећинском већином. [...]

У Специјализованим већима могу да суде искључиво међународне судије. Косовски парламент је овим избором

Председница Екатерина Трендафилова у интервјуу новинарима Reuters-a

показао да има крајње уважавање за независност и интегритет ове институције, будуће поступке кривичног гоњења пред њом, те за сигурност сведока и жртава (BIRN, 2017).

Који је Ваш одговор на критику да су Специјализована већа пристрасна јер се баве само једном етничком групом - косовским Албанцима?

Специјализована већа неће кривично гонити нити једну етничку групу. Неће кривично гонити било коју организацију. Специјализована већа ће кривично гонити и сматрати одговорним искључиво појединачна лица. Законом о Специјализованим већима и Специјализованом тужилаштву је јасно предвиђена појединачна кривична одговорност, што значи да се лица могу сматрати одговорним за кривична дела која су починили као појединци, а не као представници етничке групе, заједнице, или било које друге групе (BIRN, 2017).

На који начин ћете обезбедити ефикасност суда?

Судије су Правилник о поступку и доказима усвојиле имајући на уму правичност, експедитивност, непристрасност и безбедност.

Строги временски рокови постављени су како за вођење разних фаза поступка тако и за обављање званичних дужности, укључујући доношење одлука и пресуда. [...] Штавише, Правилником се судијама и странама ставља у обавезу ефикасно организовање и вођење поступака. Судијама, а самим тим и мени, је стога веома битно да поступци пред Специјализованим већима буду ефикасни и експедитивни. Међутим, ефикасност и експедитивност не могу ићи на штету основних права било којег лица са субјективном легитимацијом у поступку – осумњиченог, оптуженог, жртве или сведока (Kosova Sot, 2017).

Да ли постоје било које особе, попут политичара, које имају имунитет пред судом?

Имунитет не постоји ни за кога, без обзира на њихов положај, а такође се не може применити ни амнестија (Reuters, 2017).

Секретаријат

Под управом секретара Секретаријат обавља многоструке послове из области административне и правосудне подршке. У складу са чланом 34 Закона, Секретаријат је одговоран за пружање услуга Специјализованим већима Косова и за све неопходне и повезане послове. Они укључују пружање административне подршке раду Већа и Специјализованог тужилаштва у секторима буџета, финансија, набавки, људских ресурса и безбедности. Послови правосудне подршке

Секретар др Фиделма Донлон

укључују подршку и заштиту сведока, вођење система правне помоћи и учешћа жртава, услуге писменог и усменог превођења, те организацију рада у судници. Секретар је такође задужен за руковођење притворским објектима Специјализованих већа Косова и разне дипломатске функције, укључујући и преговоре о споразумима о сарадњи с државама.

Секретар, др Фиделма Донлон, именована је на функцију у априлу 2016. Др Донлон је претходно предводила Тим за планирање Специјализованих већа. Пре званичног оснивања Секретаријата у априлу 2016, Тим за планирање Специјализованих већа обавио је значајан део посла што је Секретаријату омогућило да започне рад у држави домаћину а Специјализованим већима да поступно гради судске капацитете. Заменик секретара, др Гвидо Аквавива, помаже секретару у обављању дужности.

Од самог почетка рада, секретар је поставила и руководила стратешким планом и временским роковима за изградњу логистичких, административних, правних и судских капацитета СВК. Будући задужена за управу измештених судских поступака, она поступа у име Секретаријата те потписује споразуме о грантовима са Европском комисијом којима се регулише финансирање СВК и СТ. Она се стара да се средства која доделе државе чланице ЕУ и треће државе донатори користе економично и ефикасно у циљу подршке делотворном раду СВК и СТ.

У складу са Споразумом о држави домаћину, секретар је представник измештених институција (СВК и СТ) у Холандији. У том својству она је у сталном контакту с холандским Министарством спољних послова, Министарством правде и безбедности, Затворском службом и властима града Хага. Старајући се о пословима везаним за споразуме о сарадњи са Секретаријатом, секретар такође одржава дипломатске односе с представницима држава чланица ЕУ, с трећим државама донаторима и осталим члановима дипломатске заједнице у Хагу. Такође се бави контактима с Мисијом Европске

уније за владавину права на Косову (ЕУЛЕКС), специјалним представником ЕУ за Косово, члановима дипломатске заједнице на Косову као и Министарством правде Косова. Секретар иде у редовне посете Косову.

Секретаријат се састоји од Кабинета секретара, Службе за јавно информисање и комуникацију, Службе за интерну контролу, те два одељења – Одељење за судске послове и Одељење за администрацију. Независна Канцеларија омбудсмана из административних разлога такође спада у Секретаријат.

1 Кабинет секретара

Кабинет секретара пружа подршку раду секретара и заменика секретара дајући, између осталог, правне савете о мандату и административним процедурама Специјализованих већа Косова, одржавајући контакте с државом домаћином, Европском службом за спољне послове, дипломатским мисијама и другим организацијама. Кабинет је такође одговоран за уређивање и праћење регулативе о управљању информацијама Специјализованих већа.

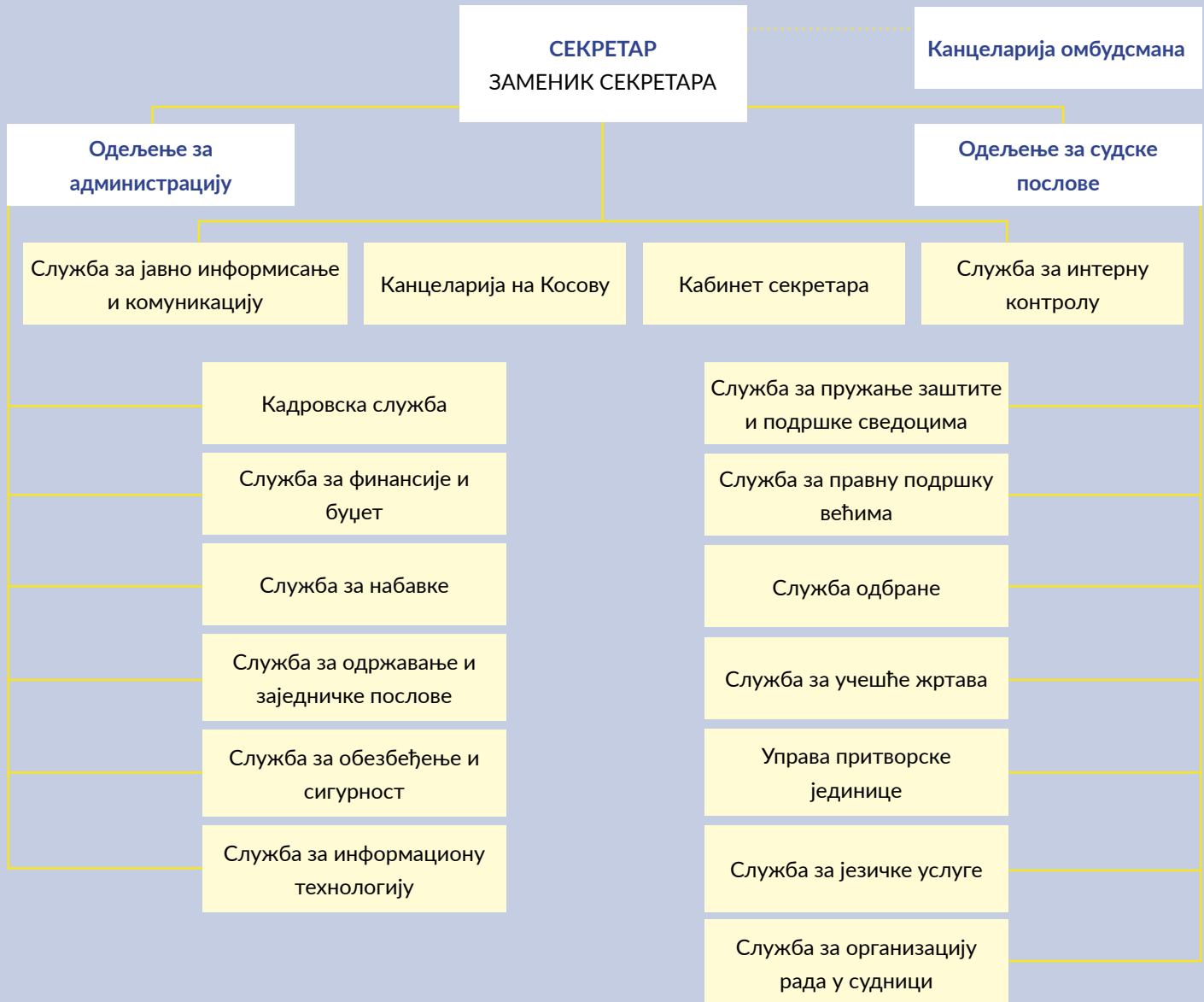
Од тренутка оснивања Секретаријата, усвојен је значајан број **правилника и прописа** које је израдио Кабинет секретара а који су неопходни за ефикасну управу и подршку поступака.

Правни саветник у кабинету секретара пружа независне правне савете о примени Споразума са државом домаћином, Правилника за

запослене, Кодекса понашања за запослене, о привилегијама и имунитету, сарадњи с државама чланицама, административној регулативи Секретаријата и осталим питањима.

Кабинет такође пружа подршку секретару у вођењу **спољних односа и сарадње** с представницима држава чланица ЕУ, трећих држава донатора и осталим члановима дипломатске заједнице на Косову и у Хагу. Кабинет секретару помаже и у управљању односима с Европском службом за спољне послове и Европском комисијом по административним питањима везаним за Споразум о гранту.

СТРУКТУРА СЕКРЕТАРИЈАТА

Секретар је усвојила:

- Правилник за запослене;
- Кодекс понашања за запослене (Анекс Правилника за запослене);
- Директиву о браниоцима и заступницима;
- 25 административних директива, 14 оперативних упутстава и 7 информативних циркулара из домена људских ресурса, безбедности, сигурности информација, имовине, информационе технологије, финансија и набавки.

У складу с приоритетом који Секретаријат даје сигурности информација, **Служба за управљање информацијама** унутар Кабинета даје савете о вођењу дигиталне, физичке и аудиовизуелне документације и архива, као и придржавању стандарда за заштиту података. Служба је израдила правила, смернице и процедуре за чување евиденције и документације за читаву организацију чиме се омогућава сигурно чување информација СВК. Служба за управљање информацијама контролише примену ових правила, смерница и поступака у свим службама.

Поред тога, Служба је израдила интранет мрежу организације и формирала библиотеку Специјализованих већа Косова. Преко библиотеке се могу позајмљивати и књиге из других установа посредством библиотеке Палате правде у Хагу.

Сигурност информација

- Служба за управљање информацијама координира све аспекте програма сигурности информација у циљу очувања поверљивости, интегритета и доступности целокупне документације.
- Приступ подацима је строго ограничен на лица којима су конкретни подаци неопходни.
- Сва документација је класификована и заштићена одговарајућим степеном у зависности од осетљивости података и штете коју би проузроковало неовлашћено обелодањивање.

2 Служба за јавно информисање и комуникацију

Служба за јавно информисање и комуникацију води спољну комуникацију и програм *outreach* Специјализованих већа Косова у складу са стратегијом установе за комуникацију. Циљ рада Службе је да се продуби информисаност о раду и мандату СВК, те да се обезбеди континуирани дијалог с локалним актерима на Косову и у региону.

Служба јача непосредну комуникацију са косовским друштвом путем информативне мреже која обухвата грађанско друштво,

Брошуре СВК

омладину, правне стручњаке, медије и остале. Активним дијалогом са заједницама на Косову и међународној сцени, Служба настоји да превазиђе неке од потешкоћа у комуникацији везаних за вођење измештеног поступка.

Како би досегла до најширих кругова, Служба координира односе СВК са медијима, свакодневно одговара на упите медијских кућа, те организује прес конференције, информативне презентације и анкете јавног мишљења.

Служба обезбеђује све релевантне информације о мандату и поступцима СВК

путем тројезичне интернет странице, брошура и *YouTube* канала СВК. Поред тога, Служба за јавно информисање и комуникацију води програм за посетиоце у Хагу који обухвата студенте и друге заинтересоване групе. Током периода који покрива овај извештај, Служба је максималну пажњу посветила програму приближавања заинтересованом становништву на Косову, те грађанском друштву и медијима, и помогла да се успоставе односи са медијима и организују *outreach* скупови на којима су наступале председница и секретар.

Начелница Службе за јавно информисање у обраћању Мрежи жена Косова на састанку у Приштини – 2018.

3 Служба за интерну контролу

Интерни ревизор спроводи интерну контролу и извештава о њој секретара чиме се доприноси одговорном институционалном управљању. Ревизор се придржава међународних професионалних стандарда о интерној контроли и финансијских прописа ЕУ, те

саветује о мерама за унапређење управљања. Контрола вођења финансија, набавки и људских ресурса спроводи се редовно и у Секретаријату и у Специјализованом тужилаштву.

4 Канцеларија омбудсмана

Канцеларија омбудсмана је важан елемент Специјализованих већа Косова. Улога омбудсмана је да, поступајући независно, надгледа, брани и штити основна људска права и слободе лица која долазе у контакт са СВК и СТ. У најкраћем, функција омбудсмана је да процењује да ли СВК и СТ поступају у складу са стандардима међународних људских права.

Једно од задужења Канцеларије омбудсмана је изградња добро утемељеног поступка за улагање притужби у случајевима када појединци тврде да су им СВК и СТ повредили основна уставна права. По пријему притужбе, омбудсман процењује притужбу и у одговарајућим случајевима истражује наводе о повредама, те потом израђује завршни извештај с препорукама председнику или

специјализованом тужиоцу. У оквиру своје надзорне функције омбудсман такође може редовно да пружа савете СВК и СТ како би се осигурало строго поштовање највиших стандарда људских права. Омбудсман се неће мешати у правне поступке пред Специјализованим већима изузев у случајевима неоправданог одуговлачења. Битно је нагласити да омбудсман у сваком тренутку поступа независно и непристрасно.

Припремајући се за именовање првог омбудсмана 2018, правни саветник у Канцеларији омбудсмана је већ 2017. започео изградњу капацитета неопходних за оцену притужби, контролу спровођења и контакте са релевантним структурама.

5 Одељење за судске послове

Одељење за судске послове састоји се од Службе за организацију рада у судници, Службе за језичке услуге, Службе одбране, Службе за учешће жртава, Службе за пружање заштите и подршке сведоцима и Управе притворске јединице.

5.1 Служба за организацију рада у судници

Служба за организацију рада у судници у име секретара чува комплетну судску документацију и задужена је за све поднеске и чување интегритета физичких доказа. Служба се стара о судским седницама тако што обезбеђује сву потребну опрему и особље у судници, води и чува сву документацију судских предмета, те саветује како секретара тако и Већа о процедуралним питањима. Служба подноси захтеве за услуге превођења током поступка, прима и дистрибуира све документе и доказе странама и учесницима у поступку.

Legal Workflow

СВК су изградиле средства за електронски пријем, одржавање и дистрибуцију списа предмета. Служба за организацију рада у судници је набавила електронски систем за управљање радом суднице, који је конфигурисала према потребама СВК, водећи се најбољим праксама развијеним у управљању документацијом сложених суђења. Овај *Legal Workflow* систем у стању је да опслужује све аспекте поступака СВК и омогућава судијама, странама и осталим учесницима у поступку да прегледају, анализирају, обелодањују и изводе све доказе унутар једног интегрисаног система.

Служба за организацију рада у судници је набавила, а затим конфигурисала и успешно лансирала електронски систем за управљање радом суднице (*Legal Workflow*) путем којег се примају и дистрибуирају сви поднесци. Такође је припремљено и усвојено Привремено упутство за поднеске.

Служба организује видео и аудио снимање свих поступака у судници. У току 2017. одржане су две седнице пред Специјализованим већем Уставног суда, чији је ток забележен на транскрипту и аудиовизуелном снимку на три службена језика СВК: албанском, српском и енглеском.

5.2 Служба за језичке услуге

Служба пружа језичке услуге на три службена језика СВК. Захваљујући услугама ове службе могуће је реализовати у пракси чврсту оријентисаност СВК да одржава активне односе с јавношћу и *outreach* програме у региону, те примењује принципе транспарентности и приступачности у раду.

Служба за језичке услуге запошљава писмене преводиоце, лекторе, усмене преводиоце, те асистенте за терминологију и остале стручне послове. Они за састанке и судске седнице обезбеђују превод који је потпуно у складу са највишим међународним стандардима струке. Поред тога, Служба је доставила стручно мишљење о техничким спецификацијама за организацију симултаног превођења у судници, израдила важна интерна правила и смернице, те набавила електронски систем

којим се аутоматизује процес подношења захтева за преводе и њихове испоруке.

Служба за језичке услуге је произвела хиљаде страна превода, укључујући превод правних докумената попут Правилника о поступку и доказима, Пословника о раду Специјализованог већа Уставног суда и његових одлука, многобројне друге поднеске, као и Директиву о браниоцима и заступницима, а пружила је језичку подршку и СТ. Важан сегмент рада ове Службе су и преводи за интернет страницу СВК, захваљујући којима је сајт приступачан корисницима на сва три службена језика.

5.3 Служба одбране

Јака одбрана је од пресудног значаја за правично суђење. Служба одбране осигурава права осумњичених и оптужених успостављајући и одржавајући именик високо квалификованих, искусних и компетентних бранилаца, који испуњавају стандарде интегритета и поштења који су неопходни за вођење правичног поступка. Уз то, Служба одбране руководи системом правне помоћи како би се пред СВК обезбедило високо квалификовано заступање осумњичених и оптужених који су слабог или слабијег имовинског стања, те административна подршка свим браниоцима.

Важно је напоменути да Служба одбране као део Секретаријата обавља неутралну функцију у интересу правде и није укључена у конкретно вођење било ког предмета. Мандат Службе одбране је да осигура правичност поступка пред СВК за све осумњичене и оптужене гарантујући да су у обављању дужности Службе одбране испуњени највиши међународни стандарди људских права.

Током периода обухваћеног овим извештајем, Служба одбране је у блиској сарадњи са Службом за учешће жртава и правним саветницима из Кабинета секретара радила на изради **Директиве о браниоцима и заступницима**, коју је секретар усвојила 6. новембра

2017, по одобрењу председнице а након консултација са судијама.

СВК су након усвајања Директиве отвориле конкурс за пријављивање који је трајно отворен. У прва два месеца конкурса за упис у именик пријавило се више од 70 адвоката, а Служба одбране наставља да прима и оцењује нове пријаве. Служба одбране је уз то организовала скупове у оквиру програма *outreach* како би подстакла браниоце који испуњавају услове да поднесу пријаве. Координатор Службе одбране састао се с представницима Адвокатске коморе Косова, представницима Удружења бранилаца Међународних кривичних трибунала (ADC-ICT), као и са онима који су присуствовали 'Међународном састанку одбране' у Нирнбергу у Немачкој.

Директива о браниоцима и заступницима

Директивом се регулишу услови потребни за упис и поступак пријављивања за упис у именик бранилаца и заступника, текуће обавезе бранилаца уписаних у именик, те модалитети повлачења и брисања из именика.

Директива се примењује како на приватно ангажоване тако и браниоце и заступнике ангажоване путем правне помоћи. Само они браниоци који испуњавају услове за упис у именик имају право да заступају осумњичене и оптужене пред Специјализованим већима Косова.

Служба одбране је такође усредсредила напоре на успостављање система правне помоћи који испуњава критеријуме правичног суђења и захтеве за рационално финансијско пословање. Служба одбране заједно са Службом за учешће жртава и Кабинетом секретара ради на изради Кодекса професионалне етике за браниоце и заступнике.

5.4 Служба за учешће жртава

Закон предвиђа учешће жртава у кривичним поступцима пред Специјализованим већима Косова. Служба за учешће жртава задужена је за управљање системом учешћа и пружање помоћи жртвама које учествују у поступку. Циљ раног успостављања и рада ове Службе је да се обезбеди ефикасно учешће жртава у будућим суђењима. Жртве ће учествовати у групама које одреди панел у сваком појединачном предмету и остваривати своја права посредством додељеног заступника жртава. Служба за учешће жртава руководи системом учешћа жртава, имеником заступника жртава који имају право поступања пред СВК, те системом за исплату накнаде за правно заступање.

Служба за учешће жртава је радила на припреми интерних прописа у блиској сарадњи са другим службама Секретаријата.

Такође је припремила смернице и материјал неопходан за информисање потенцијалних жртава. Рад на терену са заинтересованим заједницама на Косову је примарни фокус Службе, али се она поред тога бавила и активностима усмереним на адвокате. Сврха ових активности је да се поспеши информисаност и објасни поступак пријављивања и услови који за то морају бити задовољени.

Начелница Службе за учешће жртава у обраћању грађанском друштву у Митровици – 2018.

Ко се сматра жртвом у поступцима пред СВК?

“Физичко лице које је претрпело физичку, материјалну или душевну штету као директну последицу кривичног дела о којем се изнесе наводи у оптужници коју је потврдио судија за претходни поступак”. (Правило 2 Правилника о поступку и доказима)

Пошто је оптужница потврђена, жртва може да се пријави и стекне процедурални статус жртве која учествује у поступку пред Специјализованим већима Косова.

Заступник жртава

У оквиру седам (7) до десет (10) година релевантног искуства у кривичним поступцима које морају да имају сви адвокати, заступник жртава мора да докаже да поседује пет година конкретног искуства у кривичним предметима у којима је било жртава, укључујући и осетљиве жртве. Овим се гарантује да ће жртве заступати квалификовани заступници који су у стању да савладају изазове групног заступања.

5.5 Служба за пружање заштите и подршке сведоцима

Служба за пружање заштите и подршке сведоцима је у име секретара одговорна за безбедност и добробит сведока, жртава које учествују у поступку и, по потреби, других лица која су изложена опасности услед исказа сведока.

Служба за заштиту и подршку сведока обезбеђује сигурност и добробит сведока, жртава које учествују у поступку и осталих лица за која се сматра да су изложена опасности услед исказа сведока.

За сваку особу која потпада под њену надлежност Служба спроводи опсежну процену како би се побринула о свим евентуалним ризицима те била сигурна да су мере које је препоручила заиста најбоље постојеће.

У примени програма заштите Служба организује подршку и мере безбедности за све сведоке и остала лица, укључујући мере које наложе панели СВК. Служба такође може да препоручи усвајање мера заштите унутар суднице.

Поред тога, Служба је задужена да процени је ли сведоцима потребна здравствена или психолошка подршка и/или саветовање пре почетка, за време и након поступка. Служба ће нудити подршку и помоћ прилагођену сваком

индивидуалном сведоку који је истраумиран, осетљив или има посебне породичне, полне, културолошке, здравствене или друге посебне потребе, укључујући сведоке који су евентуално били жртве сексуалног или родног насиља.

У циљу пружања максималне подршке сведоцима, Служба за заштиту и подршку је спремна да врши све логистичке и оперативне припреме потребне за присуство и сведочење сведока и других лица. Оспособљена је, на пример, да интерно организује пут и смештај за сведоке, њихову званичну пратњу, као и да припреми све што је потребно за лица која пружају подршку сведоцима.

5.6 Управа притворске јединице

Управа притворске јединице надлежна је за вођење и управљање притворским објектима СВК. Мандат Управе је да осигура да се са лицима која су притворена по налогу Специјализованих већа Косова поступа у складу с међународним стандардима, успешном притворском праксом и меродавним законом. Уз то имају улогу да саветују секретара по питањима притвора, да достављају експедитивне и прецизне одговоре на захтеве за пружање података, те да се брину о томе да притворена лица могу да учествују у поступку.

Руководилачки тим Управе, који чине запослени Специјализованих већа, изабраће затворско особље из Затворске службе Холандије за рад у притворском објекту у коме ће бити смештени осумњичени, оптужени и остала лица притворена по налогу СВК. Управа притворске јединице ће блиско сарађивати са Затворском службом Холандије како би се осигурало да се лица у притворском објекту

држе у складу с договореним протоколом, док ће особље Управе управљати, водити администрацију и обезбедити преводилачке услуге у објекту.

Током периода покривеног овим извештајем, Управа притворске јединице је заједно са кабинетом секретара била усредсређена на писање Правилника о притвору и других интерних смерница у складу са Стандардним

правилима Уједињених нација о поступању са затвореницима (Правила Нелсона Манделе) и Правилником европских затвора. Битно је напоменути да Правилник о поступку и доказима налаже да Међународни комитет Црвеног крста врши инспекцију и надзор притворских објеката а такође допушта омбудсману да врши инспекцију објеката у било ком тренутку и без претходне најаве.

6 Одељење за администрацију

Одељење за администрацију обезбеђује сву административну и техничку подршку. Одељење се састоји од шест служби: Кадровска служба, Служба за информациону технологију, Служба за одржавање и заједничке послове, Служба за обезбеђење и сигурност, Служба за финансије и буџет, те Служба за набавке. Начелник одељења подноси извештаје секретару и врши надзор над свакодневним радом служби. Ово одељење се током периода покривеног извештајем носило са изазовима који су уобичајени при изградњи једне институције и пружа сву потребну подршку како би се постигла потпуна оперативна оспособљеност.

6.1 Кадровска служба

Служба пружа кадровску подршку, савете и услуге свим запосленима у СВК и СТ. Служба води процес за запошљавање, систем за обрачун личног дохотка и бенефиција, бави се административним питањима запосленог особља и њиховом обуком, те спроводи поступак за оцењивање радног учинка. Централни

задатак Кадровске службе је стварање радне средине у којој запослени добијају сву потребну подршку. То укључује информисање о последицама стреса и организацију обуке о томе како се носити са стресом, те психолошко саветовање, уколико је потребно.

Након што је секретар усвојила Правилник за запослене и Кодекс понашања, Кадровска служба је у координацији са Кабинетом секретара израдила и спровела разноврсне административне прописе, укључујући процедуру за селекцију особља, оцењивање радног учинка, стажирање и систем електронске евиденције одсуства који су неопходни за ефикасно управљање установом. Као и у свим осталим прописима, водећи принцип у процесу селекције особља је правичност, транспарентност и одсуство дискриминације, чувајући при томе поверљивост и заштиту личних података.

Регрутација и селекција новог особља за СВК и СТ била је приоритет у овом извештајном периоду. Изашло је пет општих конкурса у

којима су објављена радна места за обе институције. Ефикасност у спровођењу општих конкурса резултирала је растом обе институције и порастом броја запослених с 53 у 2016. на 148 у 2017. Служба је уз то путем два општа конкурса за стажирање омогућила ангажовање 27 стажиста. Особље се запошљава у складу са оперативним потребама, при чему се у обзир узима пропорционалност у погледу пола и регионалне заступљености.

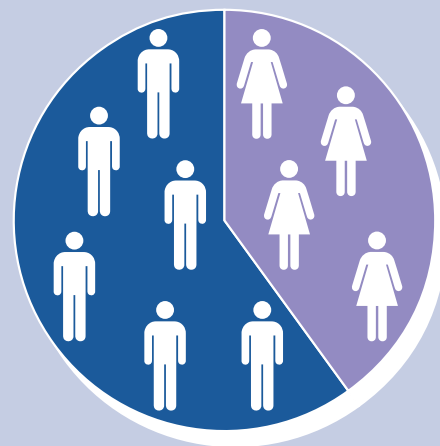
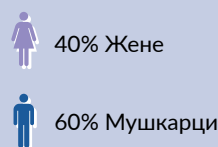
Даје се максимални подстицај ангажовању квалификованог деташираног особља из држава чланица ЕУ и трећих

држава донатора. Током периода покривеног извештајем, број деташираног особља варирао је између 9 и 14, а 31. децембра 2017. било је запослено 11 деташираних лица из четири различите државе чланице ЕУ (Немачке, Ирске, Холандије и Велике Британије) и две треће државе донатора (Швајцарска и САД). У првој половини 2018. се очекују још четири деташиране особе из још три државе чланице ЕУ (Бугарска, Мађарска и Малта). СВК и СТ настављају пуно ангажовање на дипломатском нивоу како би подстакле државе чланице да деташирају особље квалификовано за оглашена радна места.

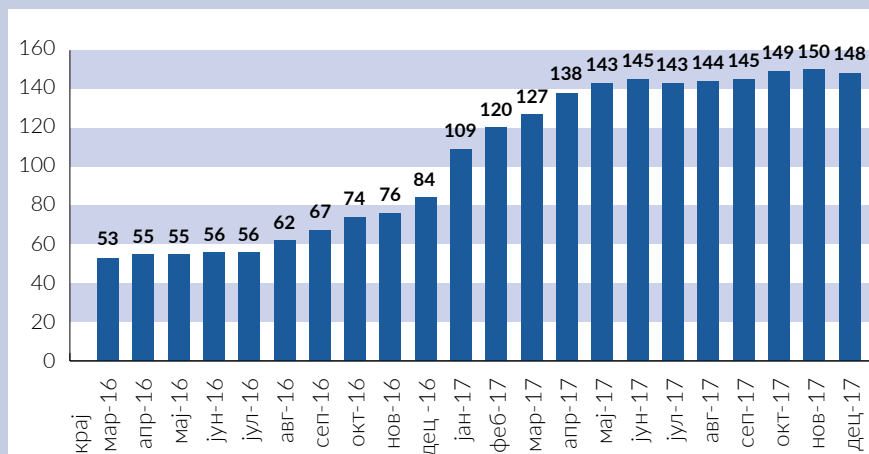
Заступљеност запослених у СВК и СТ по државама

Однос запослених у СВК и СТ по полу

Укупан број запослених у СВК и СТ

6.2 Служба за информациону технологију

Служба пружа сигурну информациону технологију и аудиовизуелне услуге неопходне за рад Специјализованих већа Косова. Служба је из темеља изградила централну информатичку инфраструктуру и софтверске системе СВК.

Служба за информациону технологију је створила сигурно и развијено ИТ системско окружење које је у исто време довољно прилагодљиво и довољно чврсто да подржи све радне процесе Специјализованих већа Косова, укључујући и судске поступке.

Главна остварења Службе су пуштање у рад интернет странице и интранет мреже Специјализованих већа Косова, те инсталација система “VBlock” путем којег раде све апликације СВК. Овим системом је елиминисана потреба за индивидуалном конфигурацијом, одржавањем и надгледањем великог броја сервера и мрежних уређаја.

Јаки системи за безбедност мреже су у потпуности интегрисани и тестирани а Служба је такође покренула и апликације за превођење, израду транскрипата и механизма за даљински приступ како би се олакшао безбедан даљински рад судија и осталог особља. У координацији са Службом за организацију рада у судници, уведен је и електронски систем за управљање радом суднице ‘Legal Workflow’.

Служба је у координацији са државом домаћином учествовала у дизајнирању и изградњи будуће информатичке инфраструктуре и аудиовизуелних уређаја суднице СВК. За привремено седиште је набављена аудиовизуелна опрема која је омогућила прву инаугурацију судија, прве пленарне седнице, посете високих званичника и медијске скупове.

6.3 Служба за одржавање и заједничке послове

Служба за одржавање и заједничке послове је реализовала прелазак особља из Брисела у привремено седиште и припремила садашњи радни простор за запослене.

Служба је одговорна за одржавање зграде, додељивање канцеларијског простора, поштанске и доставне услуге, чишћење и уклањање отпада, званична путовања и превоз, те логистику. Такође се бави протоколом за дипломатске састанке и посете високих званичника, као и координацијом скупова.

Служба врши координацију са СВК и СТ како би држави домаћину биле достављене све функционалне спецификације за ново седиште и тиме се омогућило да се у новим просторијама одвијају сигурни и безбедни поступци.

Служба за одржавање и заједничке послове је обезбедила функционални канцеларијски простор за СВК и СТ и тиме помогла раст обе институције. Надлежна је за одржавање привременог седишта, те за пружање помоћи новом особљу у вези с протоколарним питањима у држави домаћину.

6.4 Служба за обезбеђење и сигурност

Служба пружа широк спектар безбедносних услуга за све делатности и активности Специјализованих већа Косова.

Служба за обезбеђење и сигурност је створила основ за подизање свести о безбедности у свим деловима СВК како би се умањила изложеност опасности. Усвојила је интерактивне програме за безбедносну обуку (*BASE* и *SAFE*) Европске службе за спољне послове у циљу повећања информисаности запослених и оптималног доношења индивидуалних одлука а све у циљу умањивања опасности по појединце, делатност и углед.

Примарни циљ Службе био је да изради, спроводи и одржава делотворну културу безбедности међу свим запосленима и тиме умањи опасност по безбедност особља, делатности и имовине.

Служба блиско сарађује с органима власти државе домаћина и непрекидно прати степен угрожености СВК како би осигурала адекватне безбедносне мере. Служба је увела делотворан систем за процену и контролу ризика на службеним мисијама и осталим активностима везаним за судске поступке.

6.5 Служба за финансије и буџет

Служба за финансије и буџет пружа подршку секретару у вођењу финансија и спровођењу Споразума о гранту у складу с прописима ЕУ и интерним финансијским правилима и прописима. Под руководством секретара Служба је одговорна за усклађивање планова и припрема за годишњи буџет. Такође је задужена за исплате и евидентирање трошкова, јачање интерне финансијске контроле, пружање стручне помоћи и обуке.

Одлуком Савета (*CFSP*) 2016/947 државе чланице ЕУ одобриле су буџет од 29.100.000 евра за период од 15. јуна 2016. до 14. јуна 2017, а Одлуком Савета (*CFSP*) 2017/973 буџет од 41.314.000 евра за период од 15. јуна 2017. до 14. јуна 2018.

Уз грант ЕУ, СВК су примила и средства од Владе Норвешке укупном износу од 80.000.000 НОК као помоћ за измештање поступака у ново седиште у Хагу. Влада Швајцарске је у децембру 2017. потврдила донацију у износу од 181.200 евра за активности *outreach* програма СВК у 2018. и 2019.

Служба за буџет и финансије помаже секретару тиме што обезбеђује исправно коришћење и рационално финансијско управљање средствима која су додељена СВК. Финансијски рачуни редовно подлежу провери издатака коју спроводи спољна ревизорска фирма. Од дана оснивања до сада, провера издатака није никада установила било какве неправилности.

Служба за финансије и буџет пружа подршку сведеној и самосталној администрацији успостављањем низа система, правила и поступака којима се осигурава рационално финансијско руковање средствима. У складу са Споразумом о гранту, спољна ревизорска фирма редовно спроводи независне провере утрошка финансијских средстава и нису откривене никакве нерегуларности. На крају сваког извештајног периода се затворени рачуни и извештаји о издацима подносе Служби Европске комисије за инструменте спољне политике.

6.6 Служба за набавке

Служба за набавке је задужена за све набавке и склапање уговора о роби, услугама и извршењу радова. Уговори се додељују по принципима транспарентности, пропорционалности, једнаког третмана и недискриминације.

Уз старање о набавкама потребним за почетну фазу рада СВК и активности које су у току, Служба за набавке води рачуна о томе да

СВК поступа у складу са ЕУ правилима (*EU PRAG*) када су у питању поступци јавних набавки. Служба је у блиској сарадњи са правним саветницима из Кабинета секретара и Европском комисијом такође осмислила наменски поступак за ангажовање бранилаца и заступника који одговара специфичним судским потребама Специјализованих већа Косова. Поред овога, Служба за набавке се бави спровођењем и праћењем уговора, те истраживањем тржишта.

Током периода покривеног овим извештајем започета су 173 поступка јавних набавки а склопљено је 90 различитих уговора о услугама и набавкама, у распону од 2.500 до 1 милиона евра у вредности.

**СПЕЦИЈАЛИЗИОВАНО
ТУЖИЛАШТВО**

Предговор

Специјални истражни тим (СИТ) основан је 2011. у Бриселу у оквиру Мисије Европске уније на Косову уз једногласну подршку Комитета за политику и безбедност Савета Европе и подршку Сједињених Држава, а у циљу истраживања навода из Извештаја Парламентарне скупштине Савета Европе *Нечовечно поступање с људима и недозвољена трговина људским органима на Косову од 7. јануара 2011.*

Учећи из искустава других органа за кривично гоњење и судских органа који раде на Косову, СИТ је успоставио праксе за заштиту поверљивости својих података и операција, као и заштиту приватности лица укључених у истрагу. Штавише, ставио је велики нагласак на безбедност сведока и очување интегритета својих истрага. Овакве праксе пренете су на Специјализовано тужилаштво (СТ). У наредном периоду, ми ћемо давати објашњења о томе шта и како радимо у оној мери у којој је то могуће у складу с нашим правним, професионалним и етичким обавезама.

Да би се задовољила правда, мора се јасно видети да је правда задовољена. Уз сакупљање доказа, разговоре са жртвама и групама жртва, те саслушавање сведока, СИТ је од самог настанка ургирао да Европска унија подржи стварање суда ван Косова за вођење безбедних, независних, непристрасних, правичних и ефикасних кривичних поступака који би се бавили питањима која проистичу из његове истраге. Ово је било неопходно како би се улило поверење жртвама, сведоцима и осталим лицима која би могла бити изложена опасности због сарадње с истрагом, као и због тога да се осигура да институција неће бити

изложена утицају или мешању, односно да ће бити независна и кредибилна.

Чврсто смо веровали да ћемо на тај начин бити у ситуацији да испунимо нашу обавезу прописану Европском конвенцијом о људским правима – да адекватно заштитимо жртве, сведоке и остала лица изложена опасности због информација које су пружили или због сарадње са СИТ. Ово је у сваком тренутку било од највеће важности како Специјалном истражном тиму, тако и Специјализованом тужилаштву. Правилном 30 Правилника о поступку и доказима ово сада спада у обавезе специјализованог тужиоца.

Други камен темељац успеха остаје пуно ангажовање држава и организација, лица која помажу истрагу и, када је то потребно, сведоче у евентуалним будућим судским поступцима. Стална помоћ органа власти у Београду и Приштини, као и помоћ од Европске уније и шире међународне заједнице је од пресудног значаја за истрагу: од пружања на увид докумената из предметног периода, давања приступа бившим званичницима, преко спровођења истрага ван Косова до давања решења за безбедност сведока.

Од формирања 1. септембра 2016, Специјализованом тужилаштву су пружени услови, правни оквир и административна и логистичка подршка неопходни за рад. Задатак специјализованог тужиоца сада је да редовно, с интегритетом и достојанством спроведе ефикасну и експедитивну истрагу и евентуалну оптужницу без одлагања изнесе пред суд.

Период који је предмет истраге обухвата време интензивног присуства међународне заједнице на Косову и покрива како напоре да се оконча сукоб који је довео до неизмерног страдања у свим заједницама, тако и оне усмерене на стабилизацију стања након сукоба. Мандат СТ ограничен је на кривична дела у вези с наводима о тешким прекограничним и међународним кривичним делима извршеним у току и после сукоба на Косову, а која се тичу одговорности појединаца а не група или снага којима су евентуално припадали или које су представљали.

Текућа година ће с напредовањем наше истраге бити изузетно важна за СТ. Од тренутка када је 2011. СИТ почео с радом с два регистратора материјала, ми смо прибавили неких 70.000 докумената од укупно готово 700.000 страна. Последњих месеци је наш рад био усредсређен на анализу ових доказа да бисмо били сигурни да смо спремни за евентуалне будуће судске поступке у складу с Правилником о поступку и доказима, и да, заједно с резултатима текућих истрага, омогућимо специјализованом тужиоцу да одлучи о томе хоће ли подићи оптужницу или не. Одлука о томе да ли, кога и за шта да оптужи је дискреционо право специјализованог тужиоца, које ће он употребити изузетно помно након пажљиве и темељне анализе. Специјализовани тужилац ће се водити законом и чињеницама, ничим више.

Тужилац ће без одлагања, темељно и непристрасно да преиспита догађаје који спадају у његов мандат и спровести истрагу не би ли открио истину која стоји иза њих.

Чврсто смо решени да постигнемо ваљани исход који ће бити прихваћен и у међународној заједници и у заједницама које су погођене сукобом, те томе да се, правично и непристрасно, утврди одговорност лица која су својим радњама починила кривична дела из наше надлежности.

Кваи Хонг Ип

*Вршилац дужности специјализованог тужиоца
април 2018.*

Развој Специјализованог тужилаштва

Специјализовано тужилаштво (СТ) је основано 1. септембра 2016. у Хагу као интернационализована, измештена косовска институција која је преузела особље и мандат Специјализованог истражног тима (СИТ). У међувремену, Специјализовано тужилаштво, под руководством Дејвида Швендимана, је наставило истрагу коју је започео СИТ како би могло да донесе одговарајуће одлуке о оптужбама о одређеним кривичним делима почињеним за време и након оружаног сукоба на Косову.

Мандат Специјализованог тужилаштва је регулисан Законом о Специјализованим већима и Специјализованом тужилаштву који је усвојила Скупштина Косова у августу 2015. и којим су успостављени и Специјализовано тужилаштво и Специјализована већа. Овим законом се Специјализованом тужилаштву даје овлашћење да предузме истрагу и кривично гоњење дела извршених у погледу догађаја наведених у Извештају Савета Европе из јануара 2011. под насловом *Нечовечно поступање с људима и недозвољена трговина људским органима на Косову*. Извештај познатији као “Мартијев извештај” је добио име по Дику Мартију, бившем швајцарском тужиоцу, сенатору и члану Парламентарне скупштине Савета Европе, који је водио истрагу која је довела до овог извештаја.

Специјализовано тужилаштво спроводи истрагу у вези с тешким прекограничним и

Извештај Савета Европе

Након објављивања мемоара бившег главног тужиоца Међународног кривичног суда за бившу Југославију (МКСЈ) Карле Дел Понте под називом *Госпођа тужилац (Madame Prosecutor)*, Парламентарна скупштина Савета Европе је именovala швајцарског сенатора Дика Мартија да спроведе истрагу о наводима садржаним у мемоарима. Сенатор Марти је претходно водио истрагу Савета Европе о наводним незаконитим затворима ЦИА у Европи, о чему је издао два извештаја, у јуну 2006. и јуну 2007.

Сенатор Марти је саставио извештај о наводима Дел Понтеове под називом *Нечовечно поступање с људима и недозвољена трговина људским органима на Косову*, који је Савет Европе потврдио у јануару 2011. У извештају који се најчешће назива “Мартијев извештај”, Марти је установио да постоје веродостојне индиције о многим наводима из књиге Дел Понтеове, укључујући и оне о вађењу органа. Марти је у извештају такође навео да су за ово одговорни команданти Ослободилачке војске Косова, од којих су се многи накнадно уздигли на високе положаје на Косову.

Сенатор Дик Марти – © Савета Европе

међународним кривичним делима, првенствено ратним злочинима и злочинима против човечности како их дефинише међународно обичајно право и како је изнето у Закону о Специјализованим већима и Специјализованом тужилаштву. У надлежност СТ спадају злочини који су почињени или започети на Косову у трогодишњем периоду између 1. јануара 1998. и 31. децембра 2000. Запослени – што укључује тужиоце, истражитеље, аналитичаре, професионалце из безбедносне струке, стручњаке у домену заштите сведока и помоћно особље – су искључиво међународно особље. Од формирања СТ број запослених, који је у СИТ износио 35 особа, је константно растао и досегао број од скоро 60 запослених, који су држављани више од 20 земаља.

СТ је између осталог овлашћено да захтева присуство осумњичених, жртава и сведока те да их испита, прикупи и анализује информације и доказе, као и да доноси одлуке о покретању, наставку или обустављању кривичних пос-тупака. Циљ му је да прогласе одговорним лица која су починила кривична дела која спадају у његов мандат.

Помоћ органа власти у Београду и Приштини, као и Европске уније и шире међународне заједнице је од кључне важности за истрагу. СТ је тражило и тражи помоћ од сваког лица и сваке институције, било националне или међународне, како би унапредило истрагу и обезбедило да се спроводи објективно, професионално, непристрасно, темељно и ваљано. Независно од покушаја да се Закон о Специјализованим већима и Специјализованом тужилаштву укине или измени, СТ је и даље усредсређено на извршење својих задатака.

Дејвид Швендиман, бивши савезни тужилац у Сједињеним Америчким Државама и некадашњи заменик главног тужиоца и руководиоца Посебног одељења за ратне злочине Тужилаштва Босне и Херцеговине, именован је за специјализованог тужиоца 1. септембра 2016, када је СИТ прерастао у СТ. Био је главни тужилац СИТ од маја 2015.

Г. Швендиман је у новембру 2016. посетио Београд и Приштину. Током посете се, међу осталим званичницима, састао с тадашњим председником владе Србије Александром Вучићем и тадашњим председником владе Косова Исом Мустафом.

СТ је током протекле године брижљиво процењивало доказе које су сакупљени од почетка рада СИТ од 2011, укључујући неких 70.000 докумената који садрже готово 700.000 стран-ица материјала. Специјализовани тужилац је радио на одлуци о подизању оптужнице, али ће она бити поднета тек када буде уверен у следеће: да су докази прихватљиви у Специјализованом суду, да ће докази бити расположиви за извођење у суду када за то дође време, да ће докази бити довољни да докажу ван разумне сумње сваки елемент сваког кривичног дела за свако оптужено лице, да предмет има велике изгледе да преживи побијање од стране упућене, интелигентне и јаке одбране, те да ће довести до осуђујућих пресуда које могу да се одрже приликом жалбеног поступка.

Први специјализовани тужилац

Дејвид Швендиман је постао специјализовани тужилац 1. септембра 2016, када је Специјални истражни тим (СИТ) прерастао у Специјализовано тужилаштво (СТ), а након што је био главни тужилац СИТ од маја 2015. Мандат на функцији специјализованог тужиоца му се завршио 31. марта 2018. када је истекло његово именовање у својству вишег службеника Дипломатске службе САД.

Г. Швендиман је бивши савезни тужилац у САД и некадашњи заменик главног тужиоца и руководиоца Посебног одељења за ратне злочине Тужилаштва Босне и Херцеговине. Пре него што се придружио СИТ, радио је у Кабулу, у Авганистану, на функцији помоћника специјалног генералног инспектора/директора истурених операција у оквиру Специјалног генералног инспектората САД за обнову Авганистана а пре тога је обављао дужност аташеа за правосуђе у амбасади САД.

Од 2006. до 2009. године господин Швендиман је радио као међународни тужилац у Посебном одељењу за ратне злочине Тужилаштва Босне и Херцеговине на истрази и кривичном гоњењу ратних злочина и злочина против човечности почињених у Босни и Херцеговини у периоду од 1992. до 1995. године током рата у Босни.

Од новембра 2007. до краја 2009. године налазио се на функцији заменика главног тужиоца и начелника Посебног одељења за ратне злочине.

Господин Швендиман је био представник министра правде САД у пословима везаним за планирање, припрему и спровођење обезбеђења на Олимпијским играма у Сиднеју 2000. године, Солт Лејк Ситију 2002. и Атини 2004. године. Такође је спровео многобројне пројекте за Министарство правде САД у Бахреину, Бангладешу, Тајланду и Вијетнаму.

Г. Швендиман је каријеру започео као тужилац у Тужилаштву савезне државе Јута 1976. Након што је

Дејвид Швендиман

седам година служио је као адвокат у правној служби морнарице Сједињених Америчких Држава где је напредовао до чина капетана корвете, 1984. се вратио у Тужилаштво савезне државе Јута. Министарству правде САД се прикључио 1986. у својству помоћника главног тужиоца за Округ Јуте, где се налазио на разним функцијама, укључујући место вишег заступника у парничним поступцима, место првог помоћника савезног тужиоца и привременог савезног тужиоца за Округ Јуте, пре одласка у пензију с радног места у Министарству правде САД 2014.

Г. Швендиман је 1976. дипломирао на Правном факултету Универзитета Јуте (данас је то Правни факултет "С.Ј. Квини") на коме предаје као ванредни професор од 1994.

СТ је независна институција. Његова независност је загарантована Законом којим је основан, као и уставним амандманом на основу којег је Закон донет. Законом Косова је наложено да СТ ради независно од Специјализованих већа Косова и свих осталих тужилаца на Косову. Закон налаже да специјализовани тужилац и запослени у СТ не могу да траже или примају упутства било које владе или другог извора.

Парламентарна скупштина Савета Европе је именovala сенатора Мартија да спроведе истрагу о наводима из мемоара бившег главног тужиоца Међународног кривичног суда за бившу Југославију (МКСЈ) Карле Дел Понте под називом Госпођа тужилац, објављених у априлу 2008.

Госпођа Дел Понте није могла да настави своју истрагу на МКСЈ није имала надлежност, а уз то је МКСЈ тада већ био усвојио стратегију окончања рада.

Истрага госпође Дел Понте је делом била надахнута извештајима америчког новинара Мајкла Монтгомерија који је открио доказе о злочинима након ваздушне кампање НАТО пакта 1999. Г. Монтгомери је припремио меморандум с детаљима својих открића који је потом поднео Мисији привремене управе Уједињених нација на Косову, која је у то време имала управну власт.

Одлука о подизању оптужнице

На основу правила 86 Правилника о поступку и доказима, који су Специјализована већа усвојила у јулу 2017, специјализовани тужилац мора да се увери да “постоји добро утемељена сумња да је осумњичени извршио или да је учествовао у извршењу кривичног дела из надлежности Специјализованих већа” пре подношења оптужнице.

Уз то, а на основу најбоље стручне праксе, Дејвид Швендиман је израдио даље смернице за тужиоце СТ, у којима је одредио да ће оптужницу подићи тек након што се увере да је испуњено следећих пет услова:

- да су докази који подржавају оптужбу прихватљиви у Специјализованом суду;
- да ће докази бити расположиви за извођење у суду када за то дође време;
- да ће докази бити довољни да докажу ван разумне сумње сваки елемент сваког кривичног дела за свако оптужено лице;
- да предмет има велике изгледе да преживи оспоравање упућене, интелегентне и јаке одбране, и
- да ће предмет довести до осуђујућих пресуда које могу да се одрже приликом жалбеног поступка.

Дејвид Швендиман

Након објављивања Мартијевог извештаја, Европска унија је оформила СИТ ради спровођења истраге о наводима које извештај садржи. Седиште СИТ је било у Бриселу а на челу му је првобитно био бивши путујући амбасадор за питања ратних злочина, Клинт Вилијамсон. Г. Швендиман је наследио

амбасадора Вилијамсона на положају главног тужиоца СИТ у мају 2015.

Начин да се настави истрага и да се кривично гони за оптужбе које би из истраге произашле утврђен је Законом о Специјализованим већима и Специјализованом тужилаштву који

Госпођа тужилац

У својим мемоарима *Госпођа тужилац*, изворно објављеним на италијанском под именом *La caccia: lo e i criminali di guerra* (Лов: ја и ратни злочинци) у априлу 2008, бивши главни тужилац Међународног кривичног суда за бившу Југославију Карла Дел Понте посветила је поглавље 11 својим истрагама у вези с Косовом. Госпођа Дел Понте је у овом поглављу изнела озбиљне наводе које је по њеном мишљењу требало истражити, укључујући наводе о вађењу органа.

Истрага госпође Дел Понте је делом била надахнута извештајима америчког новинара Мајкла Монтгомерија који је открио доказе о злочинима након ваздушне кампање НАТО пакта 1999. Г. Монтгомери је припремио меморандум у коме је изнео детаље својих открића који је потом поднео Мисији привремене управе Уједињених нација на Косову. Г. Монтгомери се такође придружио госпођи Дел Понте 2004. приликом њене посете локацијама у Албанији на којима су се наводно десила кривична дела.

Након објављивања књиге госпође Дел Понте, Парламентарна скупштина Савета Европе именовала је швајцарског сенатора Дика

Мартија да спроведе истрагу о овим наводима. Закључци истраге сенатора Мартија објављени су у Извештају Парламентарне скупштине Савета Европе *Нечовечно поступање с људима и недозвољена трговина људским органима на Косову* из јануара 2011, сада најчешће познатом по имену "Мартијев извештај".

Госпођа тужилац, мемоари Карле Дел Понте

Монтгомеријев меморандум

Мајкл Монтгомери, амерички новинар који је извештавао с Балкана за *Дејли Телеграф* од 1988. до 1995, вратио се на Косово након ваздушне кампање НАТО пакта и повлачења југословенских снага. Отишао је да да би водио истрагу те као копродуцент радио на документарцу под називом *Масакр у Ђушкој* у коме је документовано убијање албанских сељака које су спровеле српске снаге.

Г. Монтгомери је током истраге открио наводе о злочинима о којима је написао меморандум који је потом дао Мисији привремене управе Уједињених нација на Косову (УНМИК), која је у то време била управна власт. Г. Монтгомери

се 2004. придружио тиму истражитеља УНМИК и Међународног кривичног суда за бившу Југославију, који су истраживали ове наводе.

Мајкл Монтгомери на Косову (© Stephen Smith)

је Скупштина Косова усвојила у августу 2015. Овим законом је омогућено измештање поступака ван Косова и запошљавање међународног особља. Привремени споразум с државом домаћином потписан је у јануару 2016. с Холандијом, којим је одлучено да Специјализована већа и СТ буду смештени у Хагу.

Специјализовано тужилаштво настоји да постигне ваљане исходе које ће релевантне заједнице којих се они тичу, било на Косову, региону или шире у свету, доживети као ваљане. Само се на тај начин може уклонити стигма догађаја којима се бави Мартијев извештај, а који су препрека потпуној интеграцији Косова у међународну заједницу.

Г. Швендиману је мандат на функцији специјализованог тужиоца завршио 31. марта 2018. када је истекло његово именовање у својству вишег службеника Дипломатске службе САД.

На тој функцији га је привремено наследио заменик специјализованог тужиоца Кваи Хонг Ип. Осим што ради као заменик специјализованог тужиоца, г. Ип је био заменик главног тужиоца СИТ и вршилац дужности главног тужиоца СИТ у периоду између одласка амбасадора Вилијамсона у јулу 2014. и доласка г. Швендимана на функцију у мају 2015.

Специјални истражни тим

Од септембра 2011. када је почео с радом до септембра 2016. када је интегрисан у Специјализовано тужилаштво (СТ), Специјални истражни тим (СИТ) је водио кривичну истрагу о наводима изнетим у Извештају Парламентарне скупштине Савета Европе *Нечовечно поступање с људима и недозвољена трговина људским органима на Косову* из јануара 2011.

Седиште СИТ било је у Бриселу, финансирала га је Европска унија, а од септембра 2011. до јула 2016. на челу му је био бивши путујући амбасадор за питања ратних злочина, Клинт Вилијамсон. Кваи Хонг Ип је био вршилац дужности главног тужиоца СИТ од августа

2014. до априла 2015. Дејвид Швендиман је постао главни тужилац у мају 2015. и наставио је с радом на челу СИТ док није прерастао у СТ.

Амбасадор Клинт Вилијамсон

Г. Швендиман је у свом опроштајном говору у својству специјализованог тужиоца у Центру Гроције Лајденског универзитета у Хагу говорио о зачецима СТ, изазовима с којима се сусрео као специјализовани тужилац и изазовима с којима ће се организација сусрести у предстојећим годинама.

Европска унија је покренула поступак за именовање наследника г. Швендимана, који може да буде из било које државе чланице ЕУ или из пет држава донатора: Канаде, Норвешке, Швајцарске, Турске и Сједињених Држава.

Швендиманов опроштајни говор

У свом опроштајном говору у својству специјализованог тужиоца у Центру Гроције Лајденског универзитета у Хагу Дејвид Швендиман је говорио о зачецима Специјализованог тужилаштва (СТ), изазовима с којима се сусрео као специјализовани тужилац и изазовима с којима ће се организација сусрести у предстојећим годинама.

Презентација г. Швендимана под називом “Осврт на време проведено у улози специјализованог тужиоца и изазови који предстоје”, одржана је у препуној сали Лајденског универзитета пред публиком коју су чинили адвокати, новинари, дипломате и студенти.

Г. Швендиман је говорио о сложености поступка прикупљања доказа, проналажења сведока, као и осталог материјала који би могао имати доказну вредност, указујући на стрпљење и истрајност, те дипломатски приступ који су за то потребни.

Специјализовани тужилац се такође позабавио темом одговорности, рекавши: “Тужилац се бави одговорношћу, индивидуалном одговорношћу за кривична дела доказана ван разумне сумње путем доказног материјала који је прибављен на начин који

се сматра правичним и поузданим не само према међународним стандардима већ и у релевантним националним системима.”

Нагласио је да “одговорност мора да буде за појединачна дела, не групна одговорност за било коју радњу коју Специјални закон регулише.”

Комплетан текст опроштајног говора г. Швендимана се налази на [интернет страници СТ](#).

Дејвид Швендиман у Центру Гроције

Специјализована већа Косова и Специјализовано тужилаштво – Први извештај, 2016-2018.

Издају и дистрибуирају: Специјализована већа Косова

Издато на три језика: албанском, енглеском и српском

За подробније информације посетите интернет страницу: www.scp-ks.org

Питања медија у вези са Специјализованим већима Косова упутите на: mediaKSC@scp-ks.org

Питања медија у вези са Специјализованим тужилаштвом упутите на: spokespersonSPO@scp-ks.org

Графички дизајн и прелом: *M-space grafisch ontwerpers*, Хаг

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO KOSOVA